

ERRIGOITIKO PLAN OROKORRA

HIRI-ANTOLAMENDURAKO PLAN OROKORRA PLAN GENERAL DE ORDENACIÓN URBANA

ANTOLAMENDU AURRERAPENA
AVANCE DE ORDENACIÓN

MEMORIA

(EUSKARAZ)

Sustazailea promotor

Idazlea Redactor

ERRIGOITIKO UDALA
AYUNTAMIENTO DE RIGOITIA

arkitektura

Hirigintza eta arkitektura bulegoa

2020ko iraila
septiembre 2020

I. SARRERA ETA AURREKARIAK.....1
I.1. SARRERA 1

I.1.1 HAPO-AREN XEDEA 1

I.1.2 PLAN OROKORRAREN EREMUA 1

I.1.3 IDAZKETAREN KOMENIGARRITASUNAREN JUSTIFIKAZIOA 2

I.1.4 TALDE IDAZLEA 2

I.1.5 DOKUMENTUAREN EDUKIA 3

I.2. AURREKARIAK3
II. LEGE ESPARRUA5
II.1. LURRALDE ANTOLAMENDUKO GIDALERROAK5
II.2. LURRALDE PLANGINTZA 11
II.3. SEKTOREKO PLANGINTZA 14
II.4. HIRIGINTZAKO ETA SEKTOREKO LEGEDIA. 16
III. MEMORIA DESKRIBATZAILEA ETA METODOLOKIGOA21
III.1. METODOLOGIA: AZTERKETA BATERATUA21
III.2. PROZESUAREN EZAUGARRIAK.....22
IV. DIAGNOSTIKO PARTEKATUA.....23
IV.1. DIAGNOSTIKO OBJEKTIBOA23

IV.1.1 INGURUNE FISIKOA 23

IV.1.2 BIZTANLERIA 24

IV.1.3 HIRI-EREDUA 24

IV.2. DIAGNOSTIKO SUBJEKTIBOA26
IV.3. DIAGNOSTIKO PARTEKATUAREN ONDORIOAK27

IV.3.1 NATURA-INGURUNEAREN KUDEAKETA JASANGARRIA 27

IV.3.2 GIZARTE- ETA HIRI-GORPUTZA 27

V. ANTOLAMENDU-HELBURU OROKORRAK29
V.1. HIRI EREMUAK.....30

V.1.1 ETXEBIZITZA..... 30

V.1.2 JARDUERA EKONOMIKOAK 31

V.1.3 MUGIKORTASUNA..... 32

V.1.4 ZUZKIDURA-SISTEMAREN EKIPAMENDUAK..... 32

V.1.5 LURZORU URBANIZAEZINA..... 32

V.1.6 LANDA-GUNEAK..... 33

V.1.7 AZPIEGITURA-SAREAK 33

V.1.8 KULTURA-ONDAREA 33

V.1.9 INGURUMEN-ARLOKO HELBURUAK ETA IRIZPIDEAK..... 33

VI. ANTOLAMENDUAREN OINARRIZKO IRIZPIDEAK36
VI.1. BIZITEGI-LURZORUA36
VI.2. JARDUERA EKONOMIKOETARAKO LURZORUA36
VI.3. MUGIKORTASUNA37
VI.4. EKIPAMENDUAK37
VI.5. LURZORU URBANIZAEZINA:37

VII. LURRALDE- ETA HIRI-EREDUA	38
---	-----------

VII.1. PLANA EREDUAREN INFLEXIO-PUNTU GISA	38
VII.2. HIRI-ANTOLAMENDUKO PROPOSAMENA	38
VII.3. BIZITEGI-LURZORUA	40
VII.4. JARDUERA EKONOMIKOETARAKO LURZORUA	41
VII.5. ZUZKIDURA-EREDUA.....	41
VII.6. MUGIKORTASUNA	42
VII.7. INGURUNE FISIKORAKO EREDUA	43
VII.7.1 LEGE-TESTUINGURUA.....	43
VII.7.2 ELIKADURA-SUBIRANOTASUNA LAGETAN	45

VIII. ALTERNATIBEN DESKRIBAPENA ETA AZTERKETA	46
--	-----------

VIII.1. LURZORU EZ URBANIZAGARRIAN ANTOLATZEKO AUKERAK	46
VIII.1.1 LURZORUA ANTOLATZEKO ESTRATEGIAK.....	46
VIII.1.2 NEKAZARITZAKO, ABELTZAINZAKO ETA LANDAZABALEKO KATEGORIAREN ANTOLAMENDUA.....	46
VIII.1.3 AUKEREN DESKRIBAPENA.....	47
VIII.2. HIRI-INGURUNEA ANTOLATZEKO AUKERAK	50
VIII.2.1 "0" AUKERA. EGUNGO EGOERA.....	51
VIII.2.2 "1" AUKERA	51
VIII.2.3 "2". AUKERA	52
VIII.2.4 "3". AUKERA	53
VIII.2.5 "4". AUKERA	53
VIII.3. LANDA-GUNEAK	53

IX. ERANSKINAK54**IX.1. 1 ERANSKINA. INGURUMEN TRAMITAZIOA54**

IX.1.1	HASIERAKO DOKUMENTU ESTRATEGIKOA. PLAN OROKORRAREN ZIRRIBORROA.....	54
IX.1.2	IRISMEN DOKUMENTUA.....	55
IX.1.3	IRISMEN-DOKUMENTUA AURRERAPENEAN INTEGRATZEARI BURUZKO AIPAMENA	55

I. SARRERA ETA AURREKARIAK

I.1. SARRERA

I.1.1 HAPO-AREN XEDEA

Errigoitiko Hiri Antolamenduko Plan Orokorren xedea da udal-plangintza orokorreko dokumentu berri bat egitea, egungo egoera sozioekonomikoetara eta hirigintza-arloan indarrean dagoen legeriara egokituta, Errigoitiko udalerriko hirigintza-arazoei erantzun egokia emateko.

Definitutako lana hiru fasetan egitea proposatu da. Fase horiek honako dokumentu hauetan landu eta garatuko dira:

A. Hirigintza-azterketa, -informazio eta -diagnostikoari buruzko dokumentua.

Honako hauek osatzen dute:

A.1. Gizarte- eta hirigintza-arloko informazioari eta analisiari buruzko dokumentua.

A.2. Partaidetza Memoria.

A.3. Diagnostiko partekatua.

B. Plangintzaren hiri-ereduaren helburu orokorren eta antolamendu-irizpideen dokumentua edo Aurrerapena.

C. Behin betiko dokumentua edo plan orokorraren proiektua.

Dokumentu horietako bakoitza indarrean dagoen hirigintza-legerian ezarritako izapideen xede izango da.

I.1.2 PLAN OROKORRAREN EREMUA

Errigoitiko udalerriak 72,3 Km² -ko azalera du eta Butroe ibaiaren eta Mundakako itsasadarren artean dago, iparraldetik hegoalderako orientazioa duen kokapen luzanga batekin. Iparraldean Busturia, Murueta, Forua eta Arrieta ditu mugakide, eta hegoaldean Gernika, Muxika eta Morga. Udalerria bi hirigune garrantzitsuz osatuta dago: lehenik, Uria (administrazio-zentroa) -Elizalde (jatorrizko gunea); eta, bigarrenik, Olabarri, sortu berria. Horrez gain, bi landa-gune ere baditu: Metxika eta Madalen.

Funtsean, landa-lurzorua da, lurzoru urbanizaezinak guztiaren % 98 hartzen du, eta hirigintza-ereduaren bereizgarri dira dentsitate txikia eta lurzati pribatuetarako lurzoru-okupazioaren ehuneko handia, familiabakarreko eta biko eraikuntza-tipologiekin. 2011ko datuen arabera, etxebizitzaren % 11 hutsik daude.

Hiribildua 1376an sortu zen Idoibalzagako Santa Maria elizateko lurretan, Oka harana Butroi haranarekin lotzen zuen bidea defendatzeko asmoz. Bere udal-lurraldea Urdaibaiko Biosfera Erreserbaren zati da.

I.1.3 IDAZKETAREN KOMENIGARRITASUNAREN JUSTIFIKAZIOA

Errigoitiko Udalak indarrean dauden planeamenduko Arau Subsidiarioen berrikuspenaren lehiaketa publikoa lizitatzea ekarria du, gazteentzako eskuragarriak diren etxebizitzak aurreikusteko lurzoruaren faltak (beste herri mugakide batzuetara etengabe lekualdatzea saihestea), indarrean dagoen araudiaren zaharkitzeak, auzoen antolamenduan egituraketarik ez egoteak, Errigoitiko biztanleriaren beharrekin bat ez datorren lurzoruaren kudeaketatik jasotako hirigintza-, gizarte- eta ekonomia-arazoei, eta udal-plangintza orokorra 2/2006 Legeko zehaztapenetara egokitzeko betebeharrak.

I.1.4 TALDE IDAZLEA

Honako teknikari hauek dira dokumentu honen egileak.

ZUZENDARIA

Arkitekto Zuzendaria: Ray Mendiburu Abad

Talde teknikoaren arkitekto zuzendaria, planeamendu eta hirigintza kudeaketan espezialista.

IDAZLEAK

Hirigintza Abokatua: Maribi Joaristi Olariaga

Hirigintzako letradua, herritarren partaidetza-prozesuei aplikatutako araubidearen eta aholkularitza juridikoaren erantzukizunean.

Parte Hartzea: Zaloa Las Hayas Madariaga

Plangintza eta komunikazio-planak helburu dituzten partaidetza-dinamiketan arkitekto espezialista.

Hirigintza Arkitektoa: Haritz Iparraguirre Yarza

Hirigintza-analisan, hedapenean eta komunikazioan arkitekto espezialista.

Genero ikuspegia: Martin Ferran Zubillaga

Arkitektoa eta antropologoa, herritarren parte-hartzearen arduraduna eta hirigintzan genero-ikuspegia sartzeko teknikari espezialista.

Soziologoa: Dornaku Lanz Solbes

Soziologoa, informazio demografikoa eta sozio-ekonomikoa aztertzeaz arduratzen dena, bai eta biztanleria aztertzeko modu parte-hartzaile berriei arduratzen dena ere.

Hirigintza Arkitektoa: Beñat Mendiburu Vallés

Hirigintzako arkitekto espezialista.

KOLABORATZAILEAK

Ingurumen taldea: Ekolur

Ingurune fisikoaren azterketa eta analisi partekatua.

Ingeniariak CCP: Endara S.L.

Ingeniari Agronomoa: Elena Villanueva

GAINBEGIRATZE TEKNIKO ETA UDAL-INFORMAZIOA:

Udal arkitekto arduraduna: Iñigo Bonet Badiola

I.1.5 DOKUMENTUAREN EDUKIA

Aurrerapen-dokumentua, orain aurkezten dena, plan orokorra egiteko prozesuaren aurretiko eta beharrezko fasea da, baina ez du erabat betetzen behin betiko onartu ondoren izango duen araugintza-borondatea eta gaitasun juridikoa. Hori dela eta, 2/2006 Legeak ez du zehazten zein izan behar duen ondoren behin betiko dokumentuak izan beharko duenaren edukia.

Bloke metodologiko honek Analisia-Informazioa-Diagnostikoa eta Plangintza Orokorraren Proiektuaren arteko lotura suposatzen du, jarraitasunezko izaerarekin. Proiektu hori azken dokumentua da, eta bertan jasoko da antolamendu orokor eta xehatuaren proposamena.

Hain zuzen ere, une horretan gertatzen da proiektu-jauzia, Diagnostiko partekatuak bermatzen duena eta behin betiko dokumentuaren aurrerapen gisa aurkezten dena.

Aurrerapenaren oinarritzko dokumentazioan, besteak beste, alderdi hauek jaso beharko dira:

- a) DESKRIPZIO ETA JUSTIFIKAZIO MEMORIA
- b) HASIERAKO DOKUMENTU ESTRATEGIKOA
- c) INFORMAZIO PLANOAK
- d) ANTOLAMENDUAREN AURRERAPEN-PLANOAK

I.2. AURREKARIAK

Errigoitiko Arau Subsidiarioak Hirigintza eta Ingurumen Sailak onartu zituen behin betiko, 1988ko azaroaren 30ean, eta 1990eko otsailaren 5eko BAO n argitaratu zen araudia.

Arau Subsidiarioen jatorrizko onarpenaren ondoren, 8 aldiz aldatu da 29 urteko indarraldian,

eta Olabarri eta Uria-La Villa auzoetan, Madalen eta Metxikan garapen-dokumentuak idatzi dira, Malluki Jarduera Ekonomikoen Sektoreari dagokionaz gain. Planifikatutako gehiena egoera nahiko aurreratuan dago hirigintza-dokumentuak idazteari dagokionez, baina kudeaketan hainbat arazo agertu direnez, ez dira garatu edo modu irregularrean garatu dira.

Hirigintza-errealitate horrek, bai planeamenduak lurzoru agrologikoak ere aintzat hartzeak eta udalerriaren egungo arazoei erantzuteak, Errigoitiko Udalari eragin dio, 2017ko azaroaren 20ko osoko bilkuran, behean sinatzen duen taldeari udal arau subsidiarioen berrikuspena idazteko ardura ematea, horretarako egindako lehiaketa publikoaren irabazlea izanik.

II. LEGE ESPARRUA

Udal-plangintza orokorraren berrikuspena barne hartzen duen lege-esparrua osatzen dute, batetik, oinarritzako hirigintza-legeria orokorrak eta bereziak, Estatutik eratorritakoak, eta, bestetik, autonomikoak, hirigintzako eskumenak baliatuz, espazioari eta lurzoruari eragiten dioten alderdi guztien arloko legeriak, eta, azkenik, lurralde-antolamenduko dokumentuek, berriki onartu diren Lurralde Antolamenduaren Gidalerroetatik hasita, dagokion eremu funtzionaleko Zatikako Lurralde Plana jarraituz, eta udalerriko lurraldean esku hartzen duten sektorekako Lurralde sektorekako plan guztiekin amaituz.. Hona hemen alderdi garrantzitsuenen laburpena:

II.1. LURRALDE ANTOLAMENDUKO GIDALERROAK

Indarrean dauden LAGak behin betiko onartu ziren uztailaren 30eko 128/2019 Dekretuaren bidez, eta 2019ko irailaren 25ean jarri ziren indarrean.

LAGen dokumentu berrian Errigoitiko udalerriaren eremu funtzionala berrizendatu da, Gernika-Markina izena izatetik Urdaibai-Artibai izena izatera igaro baita.

Aurreko dokumentuaren berrikuspen orokorra egiteaz gain, duela gutxi onartutakoak aurreko LAGen indarraldiko 20 urteetan (1997an onartuak) hautemandako lurralde-desorekak zuzentzeko helburua finkatzen du, eta Bilbo Metropolitanoko eta Araba Erdialdeko eremu funtzionalak izango dira, Donostiakoarekin batera, neurri zehatzak merezi izango dituztenak.

Bestalde, LAGek hirigintzaz gaindiko antolamendu-figura berriak sortzen dituzte. Horien artean, nabarmentzekoa da Eraldaketa Ardatzena (horietako bat Busturialdea-Artibaiko Jarduera Fisikoan dago), hiri-espazioak artikulatzeko, berritzeko eta garatzeko oinarritzako elementu gisa definitzen baitira, bai eta espazio libreak babestu eta hobetzeko ere; hiri-hazkundearen perimetroa, hiri-lurzorua eta Lurzoru ez urbanizagarriko ekosistemak, landa-habitataren arloko gomendioez gain.

Busturialdea-Artibaiko Eraldaketa Ardatzari dagozkion lurralde-gidalerroak honako hauek dira:

1. Bermeoko eta Gernika-Lumoko geltokiak eskualdeko intermodalitate- eta zentralitate-elementu gisa konfiguratzea, eremu horren konektibitatea, eremu mugakideekiko harremanak eta bi gune horien zentraltasuna indartzeko aukera bihurtuz.
2. Iparraldean, kostaldearen eta A-8aren arteko espazioak antolatzen dituen Mungiaren bidez egiten den Bermeo-Bilbo lotura indartzea; eta hegoalderantz, Gernika-Lumo Durangoko Eremu Funtzionalarekin eta Markina Durangorekin eta Debarbarrenarekin lotzea.
3. Bermeoko eta Lekeitioko hirigune historikoetan eta portuetan garapen jasangarriko estrategia bat bultzatzea, jarduera berrietarako erakargarritasun handiko eremu gisa indartuz eta hirugarren sektoreko eskaintza indartuz, kostaldeko bigarren etxebizitza asko etxebizitza nagusi bihurtzen lagundu beharko duena.

4. Udalerrri horien garapenak integratzea, egungo nukleoen ezaugarri morfologikoak eta egiturazkoak mantentzeko moduan eta inguruko paisaiarekin, hirigintza- eta arkitektura-tipologia egokiak erabiliz eta lehendik dagoen arkitektura tradizionaleko eraikitako ondare ugaria birgaitzeko ekimenetan eraginez.

Bestalde, behin betiko onespenerari buruzko Dekretuaren xedapen gehigarrietan honako hau jasotzen da:

"Busturialdea-Artibai Eremu Funtzionalaren Lurralde Plan Partziala berrikusteko, aurreko xedapen gehigarrian aipatzen den Oinarrizko Azterlana egin beharko da alde zurretik, kontuan hartuta Busturialdea eta Lea-Artibai eskualdeen egituraketa egokia eta Urdaibaiko eskualdearen espezifikotasuna, Urdaibaiko Biosfera Erreserba Babestu eta Antolatzeari buruzko uztailaren 6ko 5/1989 Legetik eratorritako lurralde-tratamenduekin".

Oinarrizko hasierako azterketak honako hauek jasoko ditu:

- a) Lurralde-aniztasuna baterako bereizketarako faktore gisa aprobetxatuko duen irtenbideak proposatzea, baliabideak hedatzeko eta dinamizatzeko estrategiak zehaztuta.
- b) Beren berezitasuna dela eta, hiri-eskualdeetan kontuan hartu beharreko irizpide espezifikoak. Zehazki, bere egoeraren eta ezaugarri berezien ondoriozko beharrak definituko ditu, desorekak zuzentzeko estrategiak eta landa-garapen integraleko politikak ezartzen lagunduko duen lurralde-tratamendua erraztuz.

Gainera, berriki onartutako LAGek udal-plangintzarako jarraibide lotesle eta gomendagarriak jasotzen dituzte. Lotesleen artean, honako hauek bereizten dira hiri-ereduan:

- **Hiri-berroneratzearen arloko gidalerroak**

Espazio urbanizatuak dentsifikatzea, bizigarritasun-baldintzak hobetzea (irisgarritasuna, ingurumen-jasangarritasuna eta energia-eraginkortasuna), energia-kontsumoa murriztea, irizpide bioklimatikoak, energia berriztagarrien garapena.

Hiri-berroneratzea, espazio urbanizatuak dentsifikatzea eta espazio zaharkituak, degradatuak edo gutxiegi erabiliak birziklatzea lehenestea, lurzoruaren okupazio berrien alternatiba gisa, etxebizitzaren, jarduera ekonomikoaren eta zuzkiduren eskaerari erantzuteko edo dauden desorekak konpontzeko.

- **Bizitegi-kuantifikazioari buruzko jarraibideak**

- a) Plangintzak zer etxebizitza-premiari eman behar dion zerbitzua definitzea, bilakaera demografikoaren, familia-tasaren aldaketaren edo bigarren bizilekuaren arabera. Premiei haztatzea edo harrotzea aplikatuko zaie.
- b) Udalerrrian hutsik dauden etxebizitzak bizitegi-kuantifikazioan sartzea, jaiotza-tasak aurreikusi beharreko bizitegi-ahalmenaren funtsezko faktore gisa.

Onartutako dokumentuaren arabera, lurzoru urbanizagarriari dagokionez, indarreko plangintzak jada onartutakoa errespetatu ahal izango da, betiere hirigintza-garapenerako edo plangintza egikaritzeko sustatutako jarduketak ikusita, justifikatzen bada. Hala ere, kasu horretan ez da onartuko lurzoru ez urbanizagarria hiri-lurzoru edo lurzoru urbanizagarri gisa birsailkatzea.

- **Hiri-hazkundeari buruzko jarraibideak**

- a) Hiri Hazkundeko Perimetroaren barruan hirigintza-ekimen berriak orientatzea eta garapen berriak lehendik dagoen hiri-bilbean integratzea, hura osatuz, lurzoruaren erabilera-intentsitate txikiko eremuak dentsifikatuz eta hutsik dauden edo erabilera berriak har ditzaketen espazioak berrituz.
- b) Lehenetsuna ematea garraio-sistemetara sartzeko puntuen inguruan dauden dentsifikazio-, berrikuntza- edo hazkunde-jarduketei, eta metro-geltokietatik, aldiriko geltokietatik eta hiriarteko tranbietatik oinez iristeko moduko eremuak izatea eskaera handiko hornidurak eta ekipamenduak kokatzeko lehenetsunezko eremuak.
- c) Hiri-hazkundeko perimetroaren definizioaren arabera, balio estrategiko handiko nekazaritzako eta abeltzaintzako lurzoru ez urbanizagarri gisa sailkatzea bizitegirako edo jarduera ekonomikoetarako hiri-dinamiken ondorioz zaharkituta geratu diren lurzoru urbanizagarriak.

- **Azpiegitura berdearen eta ekosistemen zerbitzuen arloko gidalerroak**

- a) Eremu Funtzionalarekin eta EAEkoarekin lotutako tokiko azpiegitura berdea sartzea.
- b) Toki-mailan sistema orokor gisa kalifikatutako espazioak haren zatitza hartzea (azpiegitura berdea), eta, aukeran, espazio libreen eta berdeguneen tokiko sistemak. Horien gainean honako printzipio hauek aplikatuko dira:
 - 1) Berdeguneen jarraitasuna.
 - 2) Balio ekologikoa zaintzea eta ekosistema-zerbitzuak indartzea, bizi-kalitatea hobetu eta natura pertsonen hurbildu ahal izateko elementu ekologikoak emanez. Klima-alaketari arreta berezia jarritz, eraikitako hiriko espazio libreen iragazkortasuna sustatuko da.
- c) Espazio babestu bakoitza bere ingurumen-balioengatik, korridore ekologikoengatik eta bere lurraldean eragina duten funtzio anitzeko beste espazio batzuek mugatzea, erregulazio egokia ezarritik.

- **Energiaren arloko jarraibideak: hondakinen kudeaketa**

Eraikinek, auzoek eta hiriek energia-autosufizientziarako eta energia-eraginkortasuna hobetzeko sistemarik onenak beharko dituzte.

Eraikuntzako eta urbanizazioko udal-ordenantzen bidez, material iraunkor eta birziklagarrien erabilera sustatzea, baita jatorri biologikoa dutenena ere, baldin eta diseinuan, produkzioan eta ondoren birziklatzean ingurunean sortutako inpaktuak gutxitzen badira.

- **Ekonomia zirkularraren arloko jarraibideak**

Material iraunkor eta birziklatuen eta jatorri biologikokoen erabilera sustatzea, eta proiektu eta obretan ingurumen-alderdiak kontuan hartzea.

- **Jarraibideak zeharkako gaietan**

Lurraldean eragina duten zeharkako gaiak kontuan hartzea: irisgarritasun unibertsala, genero-ikuspegia, klima-aldaketa, osasuna, euskara eta lurraldeen arteko harremana.

Errigoitiko landa-izaera dela eta, garrantzi berezia dute ingurune fisikoari eragiten dioten gidalerroek:

- **Uraren arloko gidalerroak**

1. Ibaiertzeko eta ibilguko baldintzak babestea, ur-masen eta eremu babestuen ingurumen-helburuak lortzeko, eta ibai-eremuen, estuarioen eta hezeguneen dinamika eta morfologia leheneratzea sustatzeko, hiria berronertzeko eta berritzeko eragiketetan.
2. Eremu Babestuen Erregistroan jasotako honako eremu hauek jasotzea, gutxienez:
 - a) Hiri-hornidurarako ur-bilketak eta horien zuzeneko jariatze-arroak.
 - b) Urtegien kasuan, urtegiara aldatutako ibai-arroa ere hartuko da kontuan.
 - c) Erreserba hidrologikoak.
 - d) Ingurumenaren edo naturaren aldetik interesgarriak diren ibai-tarteak.
3. Plangintza orokorrean, lurzoru urbanizaezineko ibai, erreka, laku, aintzira eta urtegien ertzetan Azaleko Uren Babeserako Lurzoru ez urbanizagarri kategoria ezartzea. Kategoría horretan, Gidalerro hauetako ingurune fisikoari buruzko artikuluan ezarritako irizpideak aplikatuko dira.

• **Landa-habitataren arloko gomendiozko jarraibide hauek planteatzen dira**

1. Dagoen nekazaritza-lurzorua babestea hirigintzako eta azpiegituretako eraginen eta esku-hartzeen aurrean.
2. Nekazaritza-ustategien jarraipena ziurtatzea, landa-inguruneko garapen sozioekonomikorako oinarritzko tresna den aldetik, nekazaritza-jarduerak betetzen dituen ingurumen- eta lurralde-funtzioekin bat datozen ekoizpen-ereduetatik abiatuta, nekazaritza-ustategien errentagarritasuna indartuz, biztanleria finkatzeko eta landa-enplegua sustatzeko faktore erabakigarri gisa.
3. Landa-inguruneari ekipamendu eta komunikazio egokiak ematea, eta oinarritzko zerbitzu publikoen eskaintza hobetzea, hala nola garraioa, energia, ura, telekomunikazioak eta herritarren segurtasuna, besteak beste.
4. Teknologiaren erabilera eta banda zabalerako sarbidea sustatzea, landa-eremuetan bizi diren pertsonen bizitza- eta lan-kalitatea hobetzeko, eta landa-ingurunearen eta hiri-ingurunearen artean dagoen aldea murrizteko.
5. Lurraldea antolatzeke tresnetatik abiatuta, baserriak mantentzearekin planeamendua lotuko duten irizpideak ezartzea, eta baserriak galtzea saihestea, nekazaritza-jarduera gauzatuz eta administrazioek kudeatuz.
6. Landa Guneak babestea, gune txikietako eraikinak birgaitzen eta hobeto aprobetxatzen lagunduz, morfologiari, bolumetriari eta materialei dagokionez lehendik dauden kokalekuen izaera errespetatuz, eta lurzorua izaera eta inguruko paisaia mantenduz.
7. Nekazaritzaren sektoreko esparru guztietan genero-ikuspegia txertatzea eta Emakume Nekazarien Estatutuari buruzko urriaren 15eko 8/2015 Legean ezartzen diren neurriak gauzatzea, emakumeen eta gizonen arteko aukera-berdintasuna izateko, eta aitorpen eta eskubide profesional, sozial eta fiskalak lortzeko.
8. Garraio publikoaren eta/edo eskatutako garraio-zerbitzuen sarea hobetzeko.
9. Landa-ingurunean bizi diren pertsonen elikagaien hornitzaile eta lurraldearen zaintzaile gisa egiten duten lanagatik duten gizarte-aintzatespena ikusaraztea, emakumeei arreta berezia eskainiz.
10. Euskadiko Landa Garapenerako Programaren proposamenak kontuan hartzea, nekazari gazteak ingurunera sartzea erraztuko duten tresnak sortzeko eta hobetzeko, eta ekimen publiko eta pribatuak abian jartzea azpimarratzea, hala nola agroaldeak, nekazaritza-lurren bitartekaritza-zentroak, lurrezko bankuak edo helburu berak dituzten beste batzuk.
11. Landa-gizarteari eustea, gure kultura-, arte-, historia-, etnografia-, erritu- eta ohitura-ondarea zaintzeari dagokionez, ondare horren balioak eta bizimoduak gure idiosinkrasien parte baitira.
12. Nekazaritza- eta abeltzaintza-jarduerari lotutako instalazioak eta eraikinak eraikitzeko

eskatzen diren baldintzak malgutu eta homogeneousatzea, nekazaritza-ustiapen profesionalen garapena erraztuz.

- **Paisaiaren arloko gidalerroak**

1. Lurraldearen gaineko jarduketak morfologia mantentzera egokitzea, eta, zehazki, topografiara, landaredia eta zuhaitz klasikoak mantenduz, betiere neurri egokiak kontuan hartuta:
 - a) Elementu nagusien gainean edo mendi-gailurretan, itsaslabarren ertzetan eta lursailaren goiko aldeetan eraikitzea saihestea.
 - b) Lursailen berezko maldaren aldaketa saihestea, erliebearen hegala eta irtenguneak mantenduz, hormak, zuhaitz-aldeko lerroak eta bide tradizionalak desagertzea saihestuz, adibidez.
 - c) Eraikinak, partzelak, bide-sarea eta azpiegiturak luraren topografiara egokitzea, mugarriak, lehendik dauden goragune topografikoak eta paisaia-elementu bereziak zaintzen saiatuz, eta haien ikuspena mantenduz, elementu berriak lehendik daudenekin lehiatu ez daitezela.
 - d) Landaredia eta baso naturalak mantentzea, lurraldearen kalitatea islatuko duen tamaina handiko zuhaitzen presentzia indartuz eta baso naturaletako espezie bereizgarriak landaketa bultzatuz.
 - e) Landa-eremuetako nekazaritza-paisaia bereizgarriak kontserbatzea, hala nola landazabalak, mahastiak, baratzeetako laboreak eta zuhaitziak, paisaiaren aniztasunari egiten dioten ekarpenagatik, eta arreta berezia eskaintzea testuren nahasketari eta lurralde-ingurune horiek berezi egiten dituen erabilera-mosaikoak ematen duen geometria bereziari.
 - f) Lehendik dagoen landaredia desagertuz gero, konpentsazio-neurriak ezartzea, luraren ehundura eta baso-masa kontserbatzeko, paisaia naturala eta landare-estalkia kontserbatzeko, eta espezie autoktonoak, edo, hala badagokio, historikoki ustiatzen direnak, sustatzeko, ekoizpen- eta biziraupen-bitarteko tradizionalekin lotuta.
 - g) Bertako landaredia berreskuratzea, zuhaitzik gabeko gunetan eta espezie exotikoen ustiatzeetan eraginez.
 - h) Landare monoespezifikoen hedadura handiak saihestea, baso autoktonoa lehengoratzeko eremuekin konbinatuz, eta modu eraginkorrean errespetatzea ale autoktonoak eta errekek babesteko zerrendak.
2. Ibai-paisaien leheneratzea eta kontserbazioa sustatzea, eraikin degradatzaileak kenduz, ibaiertzeko landaredia zainduz, oinezkoentzako eta bizikletentzako bide-sare bat

indartuz eta komunikazio-elementuak (zubiak, ibai-portuak edo ontzirelekuak), ekoizpen-elementuak (errotak, burdinolak, ibaiertzeko ontziolak), gelakoak edo aisialdikoak berreskuratuz.

3. Ondare historiko kulturala sustatzea, narratiba komunen bidez oroimen-lekuak lotzen lagunduko duten proposamen irekien bidez.
4. Kultura-bideei balioa ematea eta ibilbideen, bideen eta begiratokien sare bat sortzea, herritarrek paisaiarako sarbidea izan dezaten, kostaldeko ibilbideak barne, honako neurri hauek kontuan hartuta:
 - a) Ibilbideetan sartzeari ondare-intereseko ondasunak eta puntuak, bai eta instalazio eta azpiegitura historikoak ere, eta ibilbide tematikoak ezarri ahal izango dira. Begiratokiak sustatzea bista-ahalmen handia duten lekuetan.
 - b) Kostaldeko ibilbideak integratzea, oinezkoen eta bizikleten erabilerarako egokituz eta seinaleztatuz, itsasertzeko paisaia hautemateko oinarritzako elementu gisa.
 - c) Ahal den neurrian, ekiditea ibilbide eta begiratoki horietatik bistak oztopatzea.
5. Kokatze-sistema iraunkorak eta tradizionalak babestea, finkatutako guneen hazkunde trinkoa bultzatuz eta nahi ez diren urbanizazio-dinamikak saihestuz, besteak beste, honako neurri hauen bidez:
 - a) Lehentasuna ematea lehendik urbanizatuta dauden eremuak betetzeari eta optimizatzeari, lurzoru berriak okupatzeari baino, bai eta jarduera ekonomikoak ezartzeari ere, lehendik dagoen bilbearekin jarraituta.
 - b) Hiri-ertzetako edo -periferietako paisaia babestea eta hobetzea.
 - c) Hiri-baratzeak egoki integratzeko eta harmonizatzeko irizpideak ezartzea.

II.2. LURRALDE PLANGINTZA

LZPari dagokionez, Gernika-Markinari buruzkoa behin betiko onartuta dago Eusko Jaurlaritzaren martxoaren 1eko 31/2016 Dekretuaren bidez, eta onarpen hori Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkarian argitaratu zen (2016ko apirilaren 19ko 73 zk.), garrantzi berezikoa, eta honako lurralde-plan sektorial hauek gehitu beharko zaizkio: ibaiertzen antolamendua, jarduera ekonomikoetarako lurzorua, hezeguneen antolamendua eta energia eolikoaren erregulazioa.

Eta plangintza orokorra idazteko egungo prozesuan, bereziki landa-izaera duten udalerrietzat, Nekazaritza eta Basozaintzako Lurralde Plan Sektoriala, irailaren 16ko 177/2014 Dekretuaren bidez onartua, eta Arabako Errepideen Plan Integrala, ekainaren 16ko 11/2008 Foru Arauaren bidez onartua, garrantzizko aldaketa bat ahaztu gabe, hala nola Lurralde Antola-

menduaren Gidalerroei eta udalerrietako etxebizitzaren kuantifikazioari buruzkoa.

GERNIKA MARKINA EREMU FUNTZIONALEKO LURRALDE ZATIKAKO PLANA

Errigoiti Gernika-Markinako LZParen eremuan dago, Gernikako azpierzemuan, eta Lea-Artibaikoarekin batera, bi azpierzemu horietako bat da. Gernika-Markina LZP martxoaren 1eko 31/2016 Dekretuaren bidez onartu zen.

Gernika-Markinako Eremu Funtzionala Euskal Mendien multzoan sartzen da, eskualdearen antolaketa topografikoa zehazten duten bi egitura-lerro handiren presentziarekin: iparraldeko antiklinorioa eta NW-SE norabideko Bizkaiko sinklinorioa. Horri ibai-sarea gainjartzen zaio, nagusiki SSW-NNE norabidea duena. Emaizta lurralde menditsua, konplexua, lerro morfologiko garbirik gabekoa eta altuera ertainekoa da, Oizen kasuan izan ezik, 800 metrotik beherakoa. Ibai-sarea Oka ibaiaren arroan izan ezik bereizten da, haranaren izaera ahokatu eta estuagatik, topografiaren izaera nahasi hori are gehiago areagotzen baitu.

LZPak honako helburu hauek ditu: Horietako bakoitza lortzeko eragin positibo zuzenak edo zeharkakoak izan beharko ditu multzoarentzat, eta, azken batean, lurralde-eredu jasangarria lortzeko, ekonomiari, gizarteari eta ingurumenari dagokienez. Lurralde zatikako planaren azken helburua da, eta natura- eta landa-inguruneari zeregin nabarmena dagokio arlo horretan. Planteatutako helburuen Kontseilurako proposatutako neurri aktibo gehienak gainjarritako baldintzatzaileek eragindako lurzoruen eta eremuen kategoriei lotutako zehaztapen gisa jasotzen dira.

Zehazpen orokorrak:

- 1) Natura-inguruneen lurzoruen kontserbazioa, hobetzea eta, hala badagokio, berreskuratzea, natura-gune babestuen natura-balio bereziko beste batzuekin lotzeko berariazko helburua barne:
 - Natura-ingurunea babesteko eta kudeatzeko sistema sendotzea.
 - Natura-gune nagusien kontserbazio aktiboa: hostozabal autoktonoen masak kontserbatzea, espezie mehatxatuak kontserbatzea, hezeguneak kontserbatzea, padurak eta belardi hezeak kontserbatzea Gernikako itsasadarrean.
 - Espazio natural degradatuak hobetzea eta berreskuratzea.
 - Kalitatezko nekazaritza eta abeltzaintzako ekoizpenak eta nekazaritza eta abeltzaintzako kudeaketa jasangarria babestea eta sustatzea: konpostatutako hondakin organikoaren erabilera landa-lurrak ongaitzeari, aprobetxamendu estentsiboa larre-eremuetan, nekazaritza eta abeltzaintzako ustategietako elementu eta balio naturalen mantentzea eta hobekuntza, mendiko larreen kontserbazio aktiboa.
- 2) Gainazaleko eta lurpeko uren kalitate-mailak mantentzea eta, hala badagokio, berresku-

ratzea, haien dimentsioa baliabide natural eta ingurumen-bektore gisa integratuta.

- 3) Nekazaritzako eta abeltzaintzako jarduera mantentzea eta sustatzea, bai landa-ingurunearen bizitasunerako garrantzitsua den sektore ekonomiko gisa, bai natura-baliabideak erabiltzeko, paisaia zaindu eta kudeatzeko eta lurraldearen nortasuna zaintzeko dituen eginkizunengatik.
- 4) Baso-jarduera produktiboa arrazionalizatzea eta hobetzea, landa-ingurunekeo ekonomia-aren eta lurzorua erabileren osagai nagusietako bat den aldetik, baso-azalera mantenduz eta areagotuz, mendiko baliabideen ustiapen iraunkorraren arabera, ekonomiari eta ingurumenari dagokienez, eta arreta berezia jarritz higidurarako arrisku handia duten lurzoruetan, naturagune babestuetan eta, oro har, biodibertsitatearen zaintzan dauden espazio horiek.
- 5) Lurraldeko arrisku natural nagusien minimizazioa, higidura-prozesuen kontrolean eta murrizketan arreta berezia jarritz eta akuifero kalteberak dituzten eremuetan eta urpean gera daitezkeen eremuetan lurzorua erabilerak behar bezala arautuz.
- 6) Natura- eta landa-ingurunean erabilera publikoa eta aisialdikoa sustatzea eta orientatzea, lurralde-orekaren baldintzetan, onura ekonomikoak, sozialak, ingurumenekoak eta eratorriak maximizatuz eta eragin negatiboak minimizatuz.

Eremu funtzionalaren deskribapena:

Gernika-Markinako Eremu Funtzionalean 2011n, 500 biztanlera iristen ez ziren hamalau udal-erri zeuden, beste zazpi mila biztanletik behera ere bazeuden, baina, orain, 10.000 biztanletik gorako bi daude (Ondarroak azken urteetan galdutako baldintza). Horrek hiri-izaera nabarmena ematen die, eta horrek kontraste handia sortzen du eremuko udal-erri gehienek populazio sakabanatuarekin. Udal-eremuek sakabanatze handiko dentsitate-balioak dituen banaketa osatzen dute; Mendatako 15 bizt./km²-tik Lekeitioko ia 4.000 bizt./km²-ra. Lurraldearen erdia baino gehiago 50 bizt./km²-tik beherako dentsitatean egituratzen da. Ehunka biztanle gutxi dituzten udal-errien ugartasunak eta dentsitate baxuek zaildu egiten dute gutxieneko eskaera-atalaseak egotea. Gernika-Markinako Eremu Funtzionalaren populatze-ereduaren ahultasun demografikoa dela eta, bereziki beharrezkoa da udalen arteko hitzarmena erabiltzea.

Errigoitiko udal-erriari buruzko zehaztapen espezifikoak:

- 1) Erauzketa-jarduerak – Ofita-harrobia.
- 2) Eremuko ziklo integralaren kudeaketa: Errigoitik eskatuta dauka Bilbao-Bizkaia Ur Partzuergoan sartzea.

Hornidura sarea: Bizkaiko Foru Aldundiak biltegi erregulatzaileri berri bat eraikitzea aurreikusi du Errigoitin. Eremuaren ezaugarriek ur-hartuenean defizita dakarte, eta horrek ez du bermatzen lehorte-sasoiko hornidura, gainera, hartara ibai-ibilguetako emari ekologikoen

ez-betetze sistematikoa dakar. Egoera larriagotu egin da Gernikako Vega III zundaketan kutsadura agertu delako, eta, ondorioz, beste ur-bilketa batzuk egin behar izan dira.

- 3) Gasa: zerbitzuaren kalitatea egokitzen jotzen da konektatutako eremuetan.
- 4) Ospitalez kanpoko sare publikoa Errigoitiko kontsultategian dago, Gernikaldearen osasun-eremuaren barruan.
- 5) Udal guztiek, 6k izan ezik, liburutegia dute, horien artean Errigoiti.
- 6) Gizarte-zerbitzuak: Busturialdeako Mankomunitatekoa da, eta Gernikan du zentroa.

Adinekoen zerbitzuak: Errigoitiko Nagusien Elkarteak, Elizalde auzoan dagoena, eta udalaren kudeaketa publikoa duena. Ez dago jasota zenbat bazkide dauden.

Bizitegi-ahalmenaren kuantifikazioa:

Bizitegi-lurzoruaren eskaintzaren kuantifikazioari dagokionez, Errigoitiko udalerrian bizitegi-ahalmenaren gehieneko kuantifikazioa ezartzen da 8 urteko horizontean, gutxienez 31 etxebizitzakoa eta gehienez 75ekoa.

Kontuan hartu beharko dira bizitegi-kuantifikazioaren arloko gidalerro berriak.

II.3. SEKTOREKO PLANGINTZA

EAEKO NEKAZARITZA ETA BASOZAINZAKO LURRALDE PLAN SEKTORIALA

Nekazaritza eta Basozaintzako Lurralde Plan Sektorialak lurzoru ez urbanizagarrian nekazaritza eta baso erabilerak arautzen ditu batez ere. Halaber, bere antolamendu-eremutik kanpo uzten ditu naturagune babestuak eta ibai eta erreka ertzen LAPan xehetasunez antolatutako ur-ibilguen ertzak.

Hala, Errigoitin, LAP horrek landa-lurzoruaren antolamenduko 5 kategoria bereizten ditu, eta guztira 987,63 ha hartzen ditu, hau da, udalerriaren azalera osoaren % 59,8.

Kategoria bakoitzerako 'Aplikazio-arau espezifiko' batzuk garatu dira, 'Erabilerak eta jarduerak arautzeko matrize' batean arautuak, eta irizpide orokorrak honako hauek dira:

"Balio estrategiko handia" Nekazaritza eta abeltzaintzako kategorian sartutako zonak

"(...) Nekazaritzaren sektorerako ikuspegi estrategiko batetik hartzen dira kontuan, eta, beraz, horiek mantentzea eta zaintzea lehentasunez jotzen da beste erabilera batzuen aurrean"

'Trantsizioko landa-paisaia' kategorian sartutako eremuetan

"(...) Lurzoruen gaitasun agrológicoari eusten saiatuko da, bai eta nekazaritza eta abeltzaintzako jardueri eta, horiekin bateragarriak izanik, nekazaritzako ekosistemak eta paisaiak zaintzea bermatzen duten gainerako jardueri ere. Oro har, nekazaritzako azalera erabilgarria mantenduko da. "

Baso-erabilerako eremuetan

"(...) Ekoizpen- eta babes-funtzioak elkarri lotuta daude. Administrazio sektorialen ardura izango da kasu bakoitzean baso-espezierik egokiena ezartzeko aukera emango duten azterlanak egitea, bai ekoizpen-beharren arabera, bai lursailaren estatzio-baldintzen arabera, mendien kudeaketa jasangarriko irizpideei dagokienez (...)"

"Mendi barbara" baso-kategorian sartutako eremuetarako, honako gomendio hau egiten da:

"Zuhaiztiak edo zuhaizti isolatuak ezartzen laguntzea, alde batetik, arriskuak mugarik gabe dituztenak eta, bestetik, azienda maneiatzen lagunduko dutenak", lurzoru urria edo malda handia dutenean. "

Bestalde, Nekazaritza eta Basozaintzako LAPak, udal-plangintzari dagokionez, hau zehazten du:

"Antolamendu-kategoria eta -azpikategoria bakoitzerako ezarritako eremuen mugaketa birdoitu ahal izango du, LAPan proposatutako zonakatzea erabiliz. Era berean, udal-plangintzak lurzoru bat 'Babes Berezikoko' gisa hartzen badu, edo hiri-lurzoru edo lurzoru urbanizagarri gisa sailkatzen badu, LAP honetan ezarritako arau eta protokoloen arabera, lurzoru hori automatikoki aldatuko da, eta eremu horiek berrisailkatuko dira antolamendu-eremutik kanpo. "

EAEKO IBAIEN ETA ERREKEN ERTZAK ANTOLATZEKO LURRALDE PLAN SEKTORIALA

Isurialde kantauriarrari dagokion EAEko Ibaiei eta Erreken Ertzak Antolatzeko Lurralde Plan Sektoriala behin betiko onartu zuen abenduaren 22ko 415/1998 Dekretuak, eta azaroaren 19ko 449/2013 Dekretuak aldatu zuen. Antolamendu-eremua Bizkaiko eta Gipuzkoako lurralde historikoetan isuritako arro hidrografiko kantauriarretako ur-ibilgu guztien alde banatan dauden 100 metroko zabalerako lurzoru-zerrendek osatzen dute, jaiotzen direnetik itsasoratzera diren arte.

LAP horrek antolamendu-arau batzuk ezartzen ditu, hiru osagai oinarri hartuta: ingurumena, hidraulika eta hirigintza.

Ingurumen-osagaiari dagokionez, Errigoitin "lehentasunezko natura-intereseko zonetan" dauden ertzak baino ez ditu aipatzen, Urdaibaiko Biosfera Erreserban sartutako ibai-ibilguei dagozkienak. Araudiaren arabera, "Babes-irizpide orokorra 'ibilgua Babesteko Eremu' bat ezartzea da, ingurunea aldatzea dakarren edozein eragiketa debekatzeko".

Osagai hidraulikoaren arabera, udalerriko tarte guztiak 00 eta I bitarteko mailakotzat hartzen

dira, hau da, 50 km² -tik beherako isuri-arroa dutenak.

Hirigintza-osagaiaren arabera, bestalde, LAPak Errigoitin bereizten ditu "landa-eremuko ertzak" – Gehienak – Eta "garatutako eremuetako ertzak", Errigoitiko hirigunearen ondoan eta Olabarriko Madalen errekaaren azken zatian bakarrik.

II.4. HIRIGINTZAKO ETA SEKTOREKO LEGEDIA.

Plangintza orokorreko dokumentuak justifikatu behar dituen hirigintzako eta sektoreko lege-diei dagokienez, erreferentziak asko dira. Hirigintza hutsetik hasita:

7/2015 Legegintzako Errege Dekretua, urriaren 30ekoa, Lurzoruari eta Hiri Birgaitzeari buruzko Legearen testuategina onartzen duena.

Autonomia-erkidegoaren esparruan, Lurzoruari eta Hirigintzari buruzko ekainaren 30eko 2/2006 Legeak 8 urteko epea ezarri zuen udalerrri guztiek lege horri egokitutako plangintza orokorreko figurak onar zitzaten. Epe hori 2014ko irailaren 20an amaitzen zen, eta urriaren 2ko 2/2014 Legeak beste 7 urtez luzatu zuen.

Aipatutako hirigintza-lege autonomikoa garatzeko, kronologikoki, ekainaren 3ko 105/2008 Dekretua, gaur egun hirigintzari buruzko uztailaren 3ko 123/2012 Dekretuak partzialki indargabetzen duena. Horiei gehitu behar zaie azaroaren 28ko 11/2008 Legea, hirigintza-ekintzak eragindako gainbalioetan erkidegoak duen parte-hartzeari buruzkoa.

Lurralde-antolamendua maiatzaren 31ko 4/1990 Legeak arautzen du, eta, logikoa denez, udalerriri aplikatu dakizkiokeen lurralde-antolamenduko tresna guztiak onartzeko arau partikularrek, geroago itzuliko garenak.

Lehen hirigintza-egoera orokor hori osatzeko, estatu-mailan, ezin ditugu ahaztu, ordezkotutako aplikagarritasuna dela-eta, Konstituzioaren aurreko 3 Erregelamenduak: 2159/1978 Errege Dekretua, ekainaren 23koa, Plangintzako Erregelamendua onartzen duena; 3288/1979 Errege Dekretua, abuztuaren 25ekoa, Hirigintzako Kudeaketako Erregelamendua onartzen duena; eta 2187/1978 Errege Dekretua, ekainaren 23koa, hura onartzen duena.

Era berean, beharrezkoa da udalerriko lurraldeari eta biztanleriari eragin diezaiokkeen sektoreko legeria osoa konpontzea.

INGURUMENA

Honako hauek aipatzen dira:

- 21/2013 Legea, abenduaren 9koa, ingurumen-ebaluazioari buruzkoa. 1/2008 Legegintzako Errege Dekretua, urtarrilaren 11koa, Proiektuen Ingurumen Eraginaren Ebaluazioari buruzko Legearen testuategina onartzen duena, honako honek aldatua:
- 6/2010 Legea, martxoaren 24koa, urtarrilaren 11ko 1/2008 Legegintzako Errege Dekre-

tuaren bidez onartutako Proiektuen Ingurumen Eraginaren Ebaluazioari buruzko Legearen testuategia aldatzen duena.

- 9/2006 Legea, apirilaren 28koa, planek eta programek ingurumenean dituzten ondorioen ebaluazioari buruzkoa.
- Gai honetan aplikatzekoak diren izaera bateko edo besteko Europako zuzentarauen multzoa.

Nahitaez idatzi beharreko ingurumen-ebaluazio estrategikoaren prozedura egiteari dagokionez, honako legeria honek agintzen du:

- 3/1998 Lege Orokorra, otsailaren 27koa, Euskal Autonomia Erkidegoko ingurumena babestekoa.
- 211/2012 Dekretua, urriaren 16koa, planen eta programen ingurumen-ebaluazio estrategikoa egiteko prozedura arautzen duena.
- Urtarrilaren 8ko 1/2016 Legea. Kantauri Ekialdeko mugapeko Plan Hidrologiko berria 2015-2021.
- EAEko lurzoru potentzialki kutsatuen inbentarioa eguneratzea, IHOBek jasoa.
- 46/2020 Dekretua, martxoaren 24koa, lurralde-antolamenduko planak eta hirigintza-antolamenduko tresnak onartzeko prozedurak arautzea onartzen duena.

KULTURAL-ONDAREA

Honako hauek aipatzen dira:

- 16/1985 Legea, ekainaren 25ekoa, Espainiako Ondare Historikoari buruzkoa. (Estatuko esparrua) 6/2019 Legea, maiatzaren 9koa, Euskal Kultura Ondareari buruzkoa.
- 2/2007 Legegintzako Dekretua, azaroaren 6koa, Euskadiko Ondareari buruzko Legearen testuategia onartzen duena.
- Euskal Kultura Ondarearen Zentroan dauden katalogoak.
- Patrimonia hasteko eta tratatzeko prozedurari buruzko dekretuak eta foru-aginduak
- Arkitektonikoa (sailkatutako eta inbentariatutako kultura-ondasunak) eta arkeologikoa (arkeologia-eremuak eta balizko arkeologia-eremuak).
- 6/2019 Legea, maiatzaren 9koa, Euskal Kultura Ondareari buruzkoa.

BESTE ARAUDI BATZUK

Arlo sektorialean:

Udalerriari eragiten dioten gaiak arautzen eta antolatzen dituzten estatu-mailako eta autonomia-mailako arauen multzoa. Lurralde Plan Sektorialetan araututako gaiez gain, honako hauek ere hartuko dira kontuan:

- Mendiei buruzko 7/2006 Foru Araua, urriaren 20koa.
- 1/2006 Foru Dekretu Arauemailea, ekainaren 6koa, Gipuzkoako Errepide eta Bideei buruzko Foru Arauaren Testu Bategina onartzen duena 2017-2028 aldirako Euskadiko Errepideen Hirugarren Plan Orokorra (idazketan).
- Gipuzkoako Errepideen Lurraldearen Arloko Plana (ez da onartu).
- Euskal Baso Plana (1994 – 2030).
- 42/2007 Legea, abenduaren 13koa, Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzkoa.
- 435/2004 Errege Dekretua, martxoaren 12koa, Hezeguneen Inbentario Nazionala arautzen duena (hala badagokio).
- Agindua, 1998ko uztailaren 10ekoa; horren bidez, Euskal Autonomia Erkidegoko 130 taxon eta flora baskularreko 6 populazio sartu dira Basoko eta Itsasoko Fauna eta Landaredian Arriskuan dauden Espezieen Euskadiko Katalogoan.
- 1/2001 Legegintzako Errege Dekretua, uztailaren 20koa, Uren Legearen testu bategina onartzen duena.
- 168/1997 Dekretua, EAEko lehentasunezko nekazaritza-ustategiei buruzkoa, eta EAEko lurralde historikoetako eta eskualdeetako gutxieneko laborantza-unitateak zehazten dituenak.
- 1/2005 Legea, otsailaren 4koa, lurzorua ez kutsatzeko eta kutsatutakoa garbitzekoa.

Birgaitzea sustatzeari dagokionez:

- 317/2002 Dekretu-proiektua, abenduaren 30ekoa, ondare urbanizatu eta eraikia birgaitzeko jarduketara babestuei buruzkoa
- Ondare historikoa kontserbatzeko eta birgaitzeko finantza-neurriak garatzen eta artikulatzen dituzten dekretuak eta aginduak.

Irisgarritasunaren arloan:

- 20/1997 Legea, abenduaren 4koa, irisgarritasuna sustatzekoa.
- 68/2000 Dekretua, apirilaren 11koa, hiri-inguruneen, espazio publikoen, eraikinen eta informazio eta komunikazioko sistemen irisgarritasun-baldintzei buruzko arau teknikoak

koak onartzen dituen

Bestelako arloak:

- 37/2003 Legea, azaroaren 17koa, Zaratari buruzkoa.
- 213/2012 Dekretua, urriaren 16koa, Euskal Autonomia Erkidegoko hots-kutsadurari buruzkoa.
- Jardueri eta instalazio-baldintzei buruzko legeria.
- 4/2005 Legea, otsailaren 18koa, Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerakoa.
- 3/2007 Lege Organikoa, martxoaren 22koa, emakumeen eta gizonen berdintasun eragingarriakoa.
- 40/2012, abuztuaren 21ekoa, Generoaren arabera eraginaren aurretiazko ebaluazioa egiteko eta emakumeen eta gizonen arteko desberdintasunak ezabatze eta berdintasuna sustatzeko neurriak hartzeko jarraibideak onartzen dituen.
- 297/2013 Errege Dekretua, apirilaren 26koa, zortasun aeronautikoari buruzkoa.

Indarrean dagoen eta aplikatzekoa den tokiko administrazioari buruzko legeria:

Honako hauek aipatzen dira:

- 33/2003 Legea, azaroaren 3koa, Herri Administrazioen Ondareari buruzkoa.
- 1372/1986 Errege Dekretua, ekainaren 13koa, Tokiko Korpoen Ondasunen Erregulamendua onartzen duena.
- Toki Ogasunak arautzen dituen Legea, martxoaren 5eko 2/2004 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartua.
- Osasunari, hezkuntzari, gizarte-ongizateari eta lurralde-administrazioen eskumeneko beste gai batzuei buruzko araudia eta legeria (Aldundia eta Eusko Jaurlaritza)

Eraikuntzaren eta bizigarritasunaren baldintza teknikoei buruzko legeria.

Honako hauek aipatzen dira:

- Eraikuntzaren Kode Teknikoa, 2006ko martxoaren 17koa, eta ondorengo aldaketak.
- Agindua, 2009ko otsailaren 12koa, Etxebizitza eta Gizarte Gaietako sailburuarena, babes ofizialeko etxebizitzak diseinatzeko ordenantzak onartzen dituen (EHAA, 43. zk., 2009ko martxoaren 3koa).

BESTELAKO PLANAK, DOKUMENTUAK, PROIEKTUAK ETA LANAK

Interesgarria da, halaber, Plan Orokorrean jaso eta/edo kontuan hartu beharreko gaiak garatzen dituzten dokumentuak ikus-onestea, horietako asko arau-mailarik gabekoak. Zehatzgiak izateko asmorik gabe, honako hauek aipatuko ditugu:

- Garapen Iraunkorraren Euskal Ingurumen Estrategia (2002-2020) eta Ingurumen Esparru Programa.
- Natura 2000 Sarea eta Naturguneen Euskal Sarea
- Euskal Baso Plana (1994-2030)
- Landa Garapenerako Programa (2015- 2020), 2015eko maiatzaren 26an onartua.
- Euskal Autonomia Erkidegoko Lurzoru Kutsatuen Plan Orokorra.
- Klima Aldaketaren aurkako Euskal Plana.
- Euskal Autonomia Erkidegoko mapa hidrologikoa, 2000/60/EE Europako Zuzentaraua garatzeko sustatua.
- Euskal Autonomia Erkidegoko Uholdeak Prebenitzeko Plan Integrala.
- Euskal Autonomia Erkidegoko Fauna-intereseko eremuen katalogoa

III. MEMORIA DESKRIBATZAILEA ETA METODOLOGIOA

III.1. METODOLOGIA: AZTERKETA BATERATUA

HIRIGINTZA INKLUSIBOA

Dokumentu hau idazten duen taldeak Plan Orokorraren aldaketa idazteko prozesua **hirigintza inklusiboaren** sinesmenetik eta sustapenetik abiatzearen alde egiten du, Errigoitiko eguneroko bizitza, haren balioen erreproduktzio soziala eta kulturala eta balio horiekin bat datozen ekonomia aztertzeko tresna nahikoak sartuz.

Era berean, Planean genero-ikuspegia txertatzeak integrala eta zeharkakoa izan behar du prozesu osoan. Genero Eraginaren Ebaluazioaren dokumentua egiteaz gain, diagnostikoak eta proposa daitezkeen soluzio orokorrek genero-harremanak hirigintzan eta antolamenduan berrikustea eta erkatzea eragin behar dute.

PARTE-HARTZEA ETA DIAGNOSTIKO PARTEKATUA

Errigoitiko udal-plangintza orokorraren dokumentu berria egiteko prozesua, esan dugun bezala, hirigintza-azterketa, -informazio eta -diagnostikoarekin hasten da. Dokumentu hori,aldi berean, **gizarte- eta hirigintza-informazioko** lehen dokumentu batek osatzen du. Dokumentu horretan, udalerriaren datuak eta ezagutza objektiboa jasotzen dira (DIAGNOSTIKO OBJEKTIBOA), eta **diagnostiko partekatuan** amaituko da, herritarren partaidetza-prozesuan udalerriaren ezagutza eta balorazio subjektiboa jasoz (DIAGNOSTIKO SUBJEKTIBOA).

Horixe izango da udalerriaren diagnostiko orokorra, udalbatzak, herritarrekin batera, beharrezkotzat eta estrategikotzat jotzen dituen helburu orokorrak testuinguruan kokatzen eta argudiatzen dituenak.

Beraz, Errigoitiren diagnostiko partekatua osatzen dutenek haren gorputz fisikoa, hirikoa eta soziologikoa batera aztertzeko prozesuaren emaitza da.

Talde teknikoak informazio urbanistikoa, ingurumenekoa, juridikoa eta sozioekonomikoa bildu du (2019ko abenduan aurkeztutako dokumentua), herritarren partaidetza-prozesuak osatu, kontrastatu eta eztabaida dezan, Errigoitiko herritarrak beren ingurunearen irakurketan eta hausnarketan diotena baliaraziz.

Planak proposatuko dituen helburuak eta irizpide teknikoak zehazteko, errealitatearen azterketa bateratua egingo da, egungo egoerari buruzko diagnostiko irekia eta zeharkakoa egingez.

Beraz, erredakzio-fase honetan eragile edo subjektu aktiboa ahots kolektibo tekniko baina subjektiboa da, gertatzen dena – INFORMAZIOA – Ezagutzen eta identifikatzen dakiena. Ahots horrek aztertuko du nola eta zergatik gertatzen den – ANALISIAK –, eta amaitzeko – DIAGNOSTIKO OSOA-, planak proposatuko dituen HELBURU OROKORRAK ETA IRIZPIDE TEKNIKOAK zehaztuko dituenak.

III.2. PROZESUAREN EZAUGARRIAK

INTERDEPENDENTZIA

Izan ere, prozesu horren ezaugarri nagusia da ezinezkoa dela partaidetza-prozesua eta prozesu publikoa teknikariarenetik bereiztea, eta bien arteko lotura kate-bidezkoa dela. Horretarako, norabide batetik bestera doazen materialak sortuko dira, eta nozio teknikoak komunitatearenarekin gurutzatzea ahalbidetuko da.

IKUSPEGI INTERESKALARRA ETA TRANSBERTSALA

Harreman hori, besteak beste, alderdi partikular eta generikoaren, lurralde-ikuspegiaren eta toki-ikuspegiaren artean mugituko da, eta genero-ikuspegia eta gizarte-aniztasuna hirigintza-araudiarekin, lurralde-antolamenduko gidalerroekin eta udalerriko ingurumen- eta natura-prozesuekin lotuko ditu.

SUBJEKTIBOTASUNAREN ERAIKUNTZA KOLEKTIBOA

Iritzien eta pertzepzioen aniztasuna osagarria da, eta erantzuteko gaitasuna handitzen du. Diagnostiko partekatua estrategikoa da, ez soilik informazio jakin bat baieztatzen edo berres-ten duelako, baizik eta batzuetan kontraesanean dagoelako, ezagutzen ez den informazioa sortzen duelako, jakintzat eman edo ezkutatu egiten delako. Horiek guztiak beharrezkoak dira problematika desberdinak identifikatzeko, eta horiek eraldatzeko gakoak ere jasotzen di- tuzte.

MOLDAGARRITASUNA

Diagnostiko-prozesua, hala nola Planaren idazketa, bertan gertatzen diren eskaera eta gal-dera berriak ere entzun behar dituen prozesua da, besteak beste, beste eremu batzuen gai- netik dauden eremu batzuen analisiaren sakontasuna bilatzea. Baita idazketa-prozesua bera egokitu eta aldatzea ere, Covid-19k izandako gertakarien arabera; izan ere, horiek parte- hartze prozesuko mugarren kronologia birplanteatu zuten, jarraian azalduko dugun bezala.

IV. DIAGNOSTIKO PARTEKATUA

Diagnostiko partekatua hiru dokumentu hauetatik sortzen da:

- Informazio soziourbanistikoa (Diagnostiko objektiboa. 2019ko abenduan aurkeztutako dokumentua), datu eta azterketa teknikoak zehatz-mehatz jasotzen eta aztertzen dituen.
- Herriarren parte-hartzeari buruzko memoria, parte-hartze publikoko prozesuko jardueren eta balorazio espezifikoaren memoria xehatua jasotzen duena.
- Ingurumen-diagnostikoa, ingurumen-ebaluazio estrategikoaren zati gisa, irismen-dokumentua lortu eta aztertu ondoren.

Elkarrekintzan, **Plangintzako Aurrerapena** edo hiri-ereduaren antolamendu-irizpideei eta helburu orokorrei buruzko aurretiazko dokumentua sustatzen dute. Dokumentu hori diagnostiko partekatuak eta antolamendu-alternatibak lantzeko prozesuak garatzen dute, lankidetzan egindako aurretiazko fase baten ondorioz.

IV.1. DIAGNOSTIKO OBJEKTIBOA

Behin eta berriz aipatu den bezala, dokumentu honek udalerriaren hirigintza-informazio objektiboa jasotzen du, baita eskualdearekin duen harremanarena ere. Hona hemen informazio horren laburpena:

IV.1.1 INGURUNE FISIKOA

Ingurumen Diagnostikoa (2019ko martxoan) EAEren ingurumen-ebaluazio estrategikorako dokumentua da, eta, alde batetik, eremuaren beraren ingurumen-azterketa eta balorazioa jasotzen du (Orografia, geologia, hidrografia, landaredia, lurzoruen erabilerak, etab.), eta bestetik, plan edo programa batzuekiko azterketa eta interakzioak zeintzuk diren, gehienak udalaz gairik ordenean (LAG, LAP, Urdaibaiko EKZP, etab.).

Bide batez, Errigoitiko landa-lurzorua elikagaiak ekoizteko duen gaitasunari eta ezaugarriei buruzko txosten bat egin berri du EHNE & Gaindegia¹. Txosten horrek ikuspuntu berri bat ezartzen du lurzoruen balorazioan, gaitasun agrologikotik, eta, zehazki, udalerriaren zein eskualdearen autohornikuntzarako elikagaien ekoizle gisa.

Azterlan horren arabera, udalerrian funtzionalitate handiko lurak daude: 98,2 ha (azaleraren % 5,8), baratze-erabilerarako egokiak edo oso egokiak; 247 ha (% 15), frutagintza egiteko egokiak edo oso egokiak; 937 ha (% 56,9), abeltzaintzarako egokiak edo oso egokiak; eta 526,6 ha (% 51,1), abeltzaintza-erabilerarako egokiak diren basoak (% 51,1).

Aurrerapen idazten duen talde teknikoak ohar hauek egin zituen:

¹ EHNE & Gaindegia. 2018. *Elikagaiak ekoizteko landa-lurra: ezaugarriak eta gaitasuna. Eredu estandar baten bila. Errigoiti udalerria*. Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentzia. 64 pp.

- EHNE & Gaindegiaren azterketa-eremuak Errigoitiko udalerrri osoa hartzen duen bitartean Planaren "erabaki-eremua", berriz, Basogintzaren Lurraldeko Arlo Planean definitutako eta aintzat hartutako lurzoruetara mugatzen da, eta, beraz, Urdaibaiko EKZPren edukiak kanpo uzten ditu. 1650 Ha inguru. (1000Ha LAP / 650 Ha EKZP)
- Azterlan honen arabera, 21,4 Ha dira (%62 abeltzaintza/ %20 frutagintza/ %18 baratze-zaintza) Auto-horniduraren hipotesirako beharrezkoak direnak, eta Balio Estrategiko Handiko (LAP) kategorian dauden gutxi gorabeherako 100 Ha-k kontuan hartuta, horiek elikagai-beharrak 4 aldiz hornitzeko gaitasuna izango lukete.
- Errigoitiko lurzoruen egungo erabilera haien ahalmenaren oso azpitik dagoela. Baratze-zaintzarako egokiak diren lurzoruen % 0,9 erabiltzen dira, frutagintzarako egokiak direnen % 1,8 eta abeltzaintzarako egokiak direnen % 34.

Beraz, eta txosten horiek gurutzatzearen eta Plan Orokorraren oinarrietatik eta helburuetatik egindako analisiaren aurretiko diagnostiko bat eginda, ondoriozta dezakegu, lurzoru ez urbanizagarriaren antolamenduari dagokionez, Nekazaritza eta Basozaintzako LAPan jasotako eredua nahikoa izan daitekeela txostenaren elikadura-hipotesietarako, neurri handiagoan edo txikiagoan. Nolanahi ere, Errigoitiko lurzoruen erabilera pobreak premiazkoa du kudeaketa-irtenbide bat bilatzea, sektore hori berroneratzeko, eta hori Planak babestu eta ahalbidetzeko.

Hori horrela izanik, lurzoru ez urbanizagarri antolatzeko proposamenen kapituluan, gakoak lortuko ditugu arlo horretako helburuak lortzeko. Horretarako, oso lagungarria izan da EHNE & Gaindegiaren azterlanak lurzoru horiek identifikatzea eta geolokalizatzea.

IV.1.2 BIZTANLERIA

Hiri-ingurunearen diagnostiko-prozesua populazioaren ezaugarriei buruzko interes sakonarekin hasten da, eta, hasiera batean, populazio-datuak kontsultatuz eta aztertuz gauzatzen da. Informazio hori oso garrantzitsua izango da, eta, ondoren, biztanleengana iristeko modu berriak planteatuko dira, besteak beste, etxebizitzaren, jarduera ekonomikoen edo landa-lurzoruen erabileren arloan dituzten interes eta eskarrietara iristeko.

Egindako azterketetatik ondorioztatzen da Errigoitiko biztanleriak bere horretan jarraitu duela azken hamarkadetan, nahiz eta zahartze nabarmena izan duen, bertan biztanleriaren % 26k 65 urte baino gehiago baititu, eta heldua ere izan daitekeela, % 69,8k 40 urte baino gehiago baititu. Joera bat dago azken urteetan Errigoitira umeak izateko adinean dauden eta landa-giroaren bila iritsi diren pertsonen artean, eta, horren ondorioz, 19 urtetik beherako pertsonen proportzioa hazi egin da. Beraz, etxebizitza-premia erronka bat izan liteke datozen urteetan, are gehiago kontuan hartuta udalerriko gazteek beren bizilekua beste polo batzuetara lekualdatu behar izan dutela, Gernikara kasu.

IV.1.3 HIRI-EREDUA

Historikoki, udalerriko erdigune nagusia Uria auzoa izan bada ere, eta zerbitzu gehienak bertan kokatuta badaude ere, errealitatea da **udalerrriak nukleo anitz moduan funtzionatzen** duela, bizitza soziala eta kulturala sortzen duten hainbat auzorekin.

Bizimoduari dagokionez, Errigoitiko biztanleriaren erdia auzoetako hiriguneetan bizi da, eta, beraz, pentsatzekoa da beste erdia baserrietan edo landa-inguruneko etxeetan bizi dela.

Hala, Errigoitiko udalerria funtsean landakoa da, eta lurzoru ez urbanizagarriak guztizkoaren % 97,9 hartzen du. Hirigintza-eredua dentsitate txikikoa da, eta lursail pribatuetarako lurzoruen okupazio-ehuneko handia (ia osoa), familia bakarreko eta biko eraikuntza-tipologiekin. Errigoitin dauden 258 eraikinetatik (2016ko datuak) 174 familia bakarrekoak dira, 70 bi familiakoak eta 3 eta 10 etxebizitza arteko blokeko 17 etxebizitza daude.

Ingurune urbanizatuaren azterketa, gainera, hirigintza-informazioaren bilketan oinarritu da (2019ko abenduan aurkeztutako dokumentua). Bertan, Arau Subsidiario batzuen herentzia eta kudeaketa-arazo bereziak dituzten eremuak dituzten garapen-dokumentuak daude, eta horiek ere parte aktibotzat hartu behar dira udalerraren egungo eta etorkizuneko hiri-errealitatearen definizioan.

Kasuistika horri dagokionez, Olabarri II jarduketa-unitatearen (PAU)-aren idazketari esker hobeto ulertu da udalerrak duen egoera korapilatsua, baita beste hainbat eremuren garapenaren kudeaketari dagokionez ere.

Beraz, antolamendu-helburuen eta -irizpideen eztabaidatik harago, Planak lortu nahi duen hiri-eredua, herritarrek horren inguruan egin beharreko ekarpenik ezean, bertako biztanleen eskari eta beharretan zein egungo **ereduaren bilakaeran definituko da, baita eredu horrek izan ditzakeen inertiak, eta ondorioak ere.**

Jarraian, lehen diagnostiko objektibo batetik, eta herritarren ekarpenik ezean, Planaren helburu orokorrak eta antolamendu-irizpideak ulertzera eta zehaztera bideratuta dagoen *ahultasun eta indargune* nagusien zerrenda, horixe baita Aurrerapen Dokumentu honen azken xedea.

AHULTASUNAK

- Biztanle gehienak nukleo zentraletik eta zentraletatik urrun dauden landa-guneetan bizi dira.
- Gernikan eta Mungian dauden zerbitzuekiko mendekotasuna eta beharra.
- Udalerriak etxebizitzarako duen eskaintza anitz eskasa.
- Errigoitiko biztanle gehienek beren udalerritik kanpo egiten dute lan.
- Biztanleria mantendu egiten da, baina zahartzen ari da.
- Gizarte-prozesuak kanpora eramaten dira, batez ere Gernikara.
- Dauden etxebizitza asko bigarren etxebizitza gisa erabiltzen dira.

- Egoiliarren % 85ek beste udalerrri batean egiten du lan.
- Etxebizitzen % 25 hutsik daude (2016)
- Ez dago ikastetxerik.

INDARGUNEAK

- Lurraldearen zati bat Urdaibaiko biosferaren eremuan dago.
- Familiaren batez besteko errenta Busturialdekoa eta EAEkoa baino handiagoa da.
- Udalerriko espazio librearen kalitate ona, aisialdirako, paseorako eta harremanetarako espazioak indartzeko.
- Eraginkortasun energetikoa hobetzea energia alternatiboko sistemen bidez.
- Gazteen kopurua handitzea, % 16 (19 urtetik beherakoak)
- Errigoitiko langabezia-mailak hobera egin du, % 3,8 jaitsi baita 2018. urtearekin alderatuta.
- Errigoitiko zentroak hurbileko eskala bati erantzuten dio, eta potentzial handia du gizartearekin bat egiteko eta elkartzeko.
- Hirigunea hirigune gisa sustatzea.

IV.2. DIAGNOSTIKO SUBJEKTIBOA

"DIAGNOSTIKO PARTEKATUA ETA PARTAIDETZA-MEMORIA" izeneko dokumentuan luze eta zabal deskribatuta, diagnostiko subjektiboa herritarrekin etengabe hitz eginez gauzatu da, bertako biztanleek lantalde teknikoarekin tailerrak, bilerak, aurkezpenak, foroak eta inkestak eginez.

Diagnostiko subjektiboak ondoren garatutako diagnostiko partekatuen ondorioak oinarritzen ditu, eta azterketa hori bi ideia nagusitan banatzen du: natura-ingurunearen kudeaketa jasangarria eta gizarte eta hiri gorputza.

Idea horiek Errigoitiko herriak dituen erronkak adierazten hasten dira. Partekatutako diagnos-

tikoak Planaren ereduari eta helburu orokorreko buruzko galderak egiten ditu, eta hurrengo kapituluaren garatzen dira.

IV.3. DIAGNOSTIKO PARTEKATUAREN ONDORIOAK

IV.3.1 NATURA-INGURUNEAREN KUDEAKETA JASANGARRIA

Errigoitiko udalerriaren diagnostiko orokorra landa-herri batena da, izaera horri oso lotuta iragana duena, eta ingurune fisikoari eta naturalari lotuta egoteko modu berriak aurkitzeko prozesuan dagoena. Errigoitiko bizitzaren uztarketarako erronkak dira, halaber, bertako ingurumen-balioek bertan bizitzeko eta lan egiteko modu bat planteatzeko duten presentzia handia, bai eta horretarako beharrezkoak diren zerbitzuen irisgarritasuna ere.

Natura-ingurunearen eta paisaiaren ikusmoldeak uztartzen ditu natura eta energia-, ingurumen- eta gizarte-arloko bizibide jasangarriak. Hala, lehen sektorea indartzea, gizartearen eskaria baino gehiago, kokapen estrategikoa da, tokiko ezaugarriak eta baldintzak etorkizuneko aukera bihurtzeko daitezkeen. Errigoitiko nekazaritza- eta basogintza-lurak identifikatzea, Gai degiak eta EHNEk egindako azterketetatik hasita, beste balio-ekonomia baten balioa nabarmentzeko eta, horren ondorioz, migrazio-inbertsioa eta inbertsio sozioekonomikoa egiteko lehen urratsa da.

Ikuspegi berak, basoen kudeaketan zerumuga ezberdinak irekitzen ditu pinu- eta eukalipto-landaketa handien ordean, erauzketa-modu horiek ingurumen-, baso- eta gizarte-aniztasuna zailtzen baitute. Bestelako baso kudeaketak abeltzaintza bezalako jarduerak bateragarri egitea bila lezake; izan ere, osagarriak direnez, lurraldearen aprobetxamendua orekatuagoa da eta onurak askotarikoagoak eta partekatuagoak dira.

Errigoitiko lurzoruen kategorizazioaren erronkak dira lurzoruen erabileren kalifikazioaren bidez Plana idazteko aukera eta erantzukizuna ematen dutenak, ingurune naturalaren eta lurzoru urbanizaezinen kudeaketa jasangarria egiteko.

IV.3.2 GIZARTE- ETA HIRI-GORPUTZA

Errigoitiko gorputz soziala zatituta, sakabanatuta, biztanlearen husten eta zahartze prozesuan dagoen gorputza da. Errigoitiko eraikuntza-errealitatea elkarrengandik gutxi gorabehera urrun, sakabanatuta eta isolatuta bizi den gizarte-gorputz horren isla da. Etxebizitza hutsak eta eraikin horietako askoren kontserbazio-egoera ere gorputz horren beraren arazoaren ondorio dira. Adineko pertsonak zaintzeko beharra da Planak jorratu beharreko erronketako bat, eraikuntza-errealitatearekin duen harremanaren bidez, eta dinamika hori moteltzeko, arintzeko eta inbertitzeko xede nagusitzat hartuta.

Etxebizitza-premiaren azterketak adierazten du, egungo benetako etxebizitza-beharrek ez duela bizitegi-eredua kuantifikatuko, baizik eta ingurunean errotutako hiri- eta lurralde-ereduari eta kohesionatutako prozesu sozialei balioa emango dienak. Tokiko etxebizitza eskatzen duen subjektua beste etorkin batek osatzen du, Errigoitik eskaintzen dituen bizi-baldintzen eta ingurumen-kalitatearen bila "herrira itzultzeko" fluxu jakin bat irudikatzen duenak.

Funtsezkoa izango da etorkizuneko eszenatoki desberdinei erantzungo dien antolamendua planifikatzea, betiere bertako biztanleen, oraingoan eta etorkizunekoan arteko kohesioa eta auzoen hiri- eta lurralde-koherentzia oinarri hartuta, horietako bakoitzaren behar eta kasuistika zehatzei erreparatuta. Hala eta guztiz ere, planak bat etorri beharko du hirigintza-bizitza eta eguneroko bizitza iraunkorra denboran zehar erreproduzitzeko aukera ematen duten tresna nahikoekin, ez hazkunde urbanistiko edo demografikorako, baizik eta bertako balioren eta horiekin bat datorren ekonomiaren erreprodukzio sozial eta kulturalerako.

V. ANTOLAMENDU-HELBURU OROKORRAK

Diagnosticoko partekatua ondo etatik Errigoitiko udalerriaren antolamendurako helburu orokorren aurre-aurrerapen bat lortu zen, eta 2019ko abenduaren 11n egindako tailerrean proposatu eta landu ziren.

Tailer hau herritarrei **Diagnosticoko Partekatua** emanaz eta partekatuz hasi zen, Aurrerapen dokumentu hori eragingo zuten helburu orokorrak zehazteko oinarri gisa balio zezan.

Lan-prozesu horren ondorioz, helburu horiek kategorizatu eta hierarkizatu egin ziren.

Helburu orokorrak, parte-hartzearen ikuspegitik lehentasun handiena zuten eskaeren arabera ordenatu ziren. Ikus daitekeenez, 11 helburu orokorretatik 5 estuki erlazionatuta zeuden natura-ingurunearekin eta bertako baliabide naturalak babestearekin, eta autosufizientzia energetikoa helburutzat hartzen zuten.

Era berean, herriaren jarraitutasun endogenoa nahi zuten, bai eta egungo eraikuntza-egiturak mantentzea ere, eta, adibidez, lehendik zeuden baserrietan etxebizitza bat baino gehiago gaitzeko aukera sustatzen zuten, bizigarriagoak izan zitezkeen.

Gainera, udalerriko barne-mugikortasuna eta lana, jardura ekonomikoak eta, batez ere, lehen sektorearekin eta biztanleriaren zaintzarekin lotutakoak ziren biztanlerian eragin handiena zuten eskaerak.

Azkenik, honako helburu hauek nabarmentzen ziren: etxebizitzak birgaitzea, lurzoruak eta baliabideak optimizatzea, jardura alternatiboak sustatzea, eta abar. Azken batean, udalerriaren egungo problematika konpontzeko edo arintzeko hainbat irtenbide eta aukera planteatzen dituzten helburuak nabarmentzen ziren, eta hori ez da horren baliabideen urritasuna, bertara iristeko zailtasuna baizik, ez biztanleria-falta, isolamendua baizik.

HELBURUAK

- 1) Pinuaren edo eukaliptoaren baso-kudeaketa laburtua murriztea.
- 2) Autosufizientzia energetikorantz urratsak egitea.
- 3) Errigoitiko gazteak herrian geratzeko laguntzak sustatzea.
- 4) Udalerriko baliabide naturalak babestea.
- 5) Baserrien bereizketa sustatzea, txikiagoak eta bizigarriagoak izan daitezen.
- 6) Oinezkoentzako ibilbideak sustatzea.
- 7) Nekazaritzarako lurzoru egokiak babestea.
- 8) Zainketetarako lanak dibertsifikatzea eta babestea.
- 9) Barneko edo auzoen arteko komunikazioak hobetzea
- 10) Udalerrian bertan lanpostuak sustatzea.
- 11) Lehen sektorea bultzatzea.

Herritarrek zehaztutako eta hierarkizatutako helburu horiek abiapuntutzat hartuta eta garatuta, Planaren Aurrerapenak honako hauek proposatzen ditu, honela sailkatuta:

V.1. HIRI EREMUAK**V.1.1 ETXEBIZITZA**

Lurzoru ez urbanizagarriaren artifizializazioa ahalik eta gehien saihestea, hiri-lurzoruaren berrorenatzea eta dentsifikazioa sustatuz, honako proposamen hauek praktikan jarritz:

- Bizitegi-erabilerako unitate trinkoagoak sortzea, lurzoruaren erabilera optimizatzeko.

- Etxebizitza eta eraikin zaharren birgaitzea sustatzea (arauditik zein neurri fiskal/ekonomikoen bidez), hutsik dauden etxebizitzak murrizteko eta eraikin berriak saihesteko bide gisa.
- Etxebizitzaren erabilera nagusia sustatzeko neurriak sartzea, bigarren mailako etxebizitzaren/etxebizitza hutsen ehunekoa murrizteko, gaur egun hutsik dauden bizitegi-eraikinetan etxebizitza-kopurua handitzea ahalbidetuz, etxebizitzaren erabilera mantentzea sustatzeko (jabeek praktikan jartzen duten neurrian).
- Etxebizitza babestua lehenestea, aukera-berdintasuna eta gazteen iraupena bermatzeko.
- Obra publikoetan eta pribatuetan eraikuntza- eta urbanizazio-irizpide iraunkorrak sartzea.
- Lurzoru ez-urbanizagarrian baserriak birgaitzeko, bereizteko eta modu mugatuan zabaltzeko aukera ematea, eraikitako ondarearen aprobetxamendua hobetzeko, betiere balio arkitektoniko eta kulturalak errespetatzen badira.

V.1.2 JARDUERA EKONOMIKOAK

Lehen sektorea:

- Errigoiti eskualderako ekoizle garrantzitsu bihurtzea, kontuan hartuta gero eta gehiago kontsumitzen direla 0 km-ko produktuak, freskoak eta ekologikoak.
- Balio agrologiko handieneko lurzoruak identifikatzea eta babestea, erabilera desegokiengatik okupatu ez daitezen.
- Nekazaritza- eta abeltzaintza-erabileren arteko oreka bilatzea.
- Basoa murriztea (koniferen eta eukaliptoen monolaborantza), bertako beste nekazaritza- eta abeltzaintza-erabilera batzuen eta baso-erabilera autoktonoen alde.
- Baso-sektorearen modernizazioa bultzatzea, kudeaketa iraunkorragoa eta dibertsifikatuagoa sustatuz.
- Basoak helburu osasungarriekin (basoko bainuak), turistikoekin edo biomasaren bidez energia sortzen duen elikagai gisa aprobetxatzea.
- Lehen sektorerako eta landa-turismorako errefortzu-ekipamenduak ezartzea ahalbide-

tzea (tokiko produktuak saltzeko ekipamendua, lur-bankua, kanpin-baserria, autokarabanentzako aparkalekua, etab.).

Bigarren sektorea:

- Lehen sektoreko edo zerbitzueta lagonza enpresa txikiak kokatzeko aukera ematea, udalerriaren landa-izaerarekin bateragarriak diren jarduerak ezarri ahal izateko.

Hirugarren sektorea:

- Errigoitiko hirigunearen finkapena sustatzea, hiri-jardueraren foku gisa, hiri-bilbea betez eta erabilera eta ekipamendu berriak ezarriz.
- Telelanerako eta konexio telematiko bikainak baino behar ez dituzten lan-eremuetarako baldintza onak sortzea.

V.1.3 MUGIKORTASUNA

Bidegorrien, oinezkoentzako pasealekuen, bideen eta pisten sare seguru bat sortzea, herri-tarren eguneroko mugikortasunerako, nekazaritza eta basozaintzako eta abeltzaintzako jardueretarako eta aisialdirako.

Aldundiari garraio publikoa areagotzeko eskatzea, hain garestiak ez diren formula berriak bilatuz, hala nola mikrobusen erabilera.

Erabilerak antolatzea eta arautzea, eta beharrianak horien arabera eta dagozkien lehentasunen arabera planifikatzea.

V.1.4 ZUZKIDURA-SISTEMAREN EKIPAMENDUAK

- Hiri-egitura orekatua lortzea, hiri-ehunen eta espazio libreen eta ekipamendu publikoen arteko erlazio egokiarekin.
- Egungo beharrak aztertzea, bai eta etxebizitzaren hiri-eredu eta eredu tipologiko berri-tik sor daitekeen biztanleria-hazkunderaren ondoriozkoak ere, premia horiekin bat datozen jarduketa-proposamenak aplikatzeko, horretarako lurzoruak alferrik kalifikatzea saihestuz.

V.1.5 LURZORU URBANIZAEZINA

Udalerriaren lurralde-nortasuna nabarmen markatzen du orografia malkartsuak, udalerri osoan erreka-tu ugari dagoelako; izan ere, ia eremu lau guztiak haranen gainetan daude, eta baten bat behealdean, Olabarrin, adibidez.

1990eko Arau Subsidiarioen arabera, Errigoitin onura publikoko bi mendi daude udalerriaren hegoaldean (Arteagagana eta Otsolarra).

Lurzoru urbanizaezinaren antolamendua landa-nekazaritzaren 1. eta 2. kategorietan oinarritzen da. Kategoria horiek, funtsean, antzera araututa daude, baina bigarrena zertxobait murriztaileagoa da eraikinen eraikuntzari dagokionez, Urdaibaiko biosferako lurzoruak direlako. Hori dela eta, udal-plangintza Biosferak arautzen duen EKZPren mende geratu da. Era berean, LAGak eta nekazaritzako eta basogintzako LAPa lurzoru urbanizaezinaren gainerakoa arautzera pasatu dira.

V.1.6 LANDA-GUNEAK

Lehendik dauden guneen (Madalen eta Metxika) egitura morfologikoari eta eraikinen tipologiari eustea, egungo ekipamenduak eta bide-sistema hobetzeko aukera emanez.

V.1.7 AZPIEGITURA-SAREAK

Dauden zerbitzu-sareak hobetzea, batez ere konexio telematikokoak, seinale-errepikagailuetakoak eta lan-eremu partekatuetakoak, lan-baldintza onak izan ditzaten.

V.1.8 KULTURA-ONDAREA

Udalaren arkeologia-ondare arkitektonikoa sendotzea, kontserbazioa, babesa eta balioa emanez, Euskal Kultura Ondareari buruzko maiatzaren 9ko 6/2019 Legean xedatutakoa aplikatuz. Ustezko arkeologia-eremuak, inbentarioan jasotako arkeologia-guneak eta Arau Subsidiarioetan katalogatutako elementuak biltzen dituen O.1 plana da.

V.1.9 INGURUMEN-ARLOKO HELBURUAK ETA IRIZPIDEAK

- Errigoitik berezko ezaugarriak gorde nahi ditu, hala nola udalerriaren landa-izaera eta paisaiaren kalitatea. Lehen sektoreak (basogintza barne) funtsezko zeregina du, eta garrantzitsua izango da sektore horren beharrak udalerri osorako aukera gisa balortzea.
- Udalerrian landare-hondakinak eta/edo gainerako hondakin organikoak konpostajearen bidez biltzeko kudeaketa egokia tokian-tokian ezartzeko erronkak Planean aurreikusi ahal izango diren azpiegiturak eska ditzake. Nekazaritzako eta abeltzaintzako hondakin posibleen kudeaketa ere kontuan hartu beharko da, lehen sektoreari lotutako jarduera ekonomikoek ingurumena errespetatu dezaten eta materia-zikloak itxi daitezen, hondakin horiek baliabide bihurtzeko daitezkeen.
- Udalerriko dibertsitate biologikoa, Batasunaren intereseko habitata, baso-masa autoktonoak eta abar kontserbatzea eta sustatzea, udal-eremutik kanpoko beste naturgune

batzuekiko lotura errazteko.

- Udal-eremuko ur-masak eta -ibilguak, ur- eta ibai-sistemak, akuiferoak eta ziklo hidrologikoarekin lotutako edozein elementu ekologikoki zaintzea eta lehengoratztea.
- Arreta-printzipioa Errigoitiko udalerriko lurzoru urbanizaezina antolatzearekin lotzea, ingurumen-arrisku potentzialak prebenitzeko, hala nola higagarritasun-arriskua, uholde-arriskua, akuiferoen kalteberatasuna, jardueren euskarria edo kutsagarriak izan daitezkeen instalazioak, etab.
- Lurzoruaren desagerpena eta artifizializazioa saihestea.
- Nekazaritza eta abeltzaintzako erabilera eta jardueri, paisaia erdi-naturalei eta haiekin batera doazen beste ekosistema batzuei lotutako lurzoruak indartzea.
- Batasun intereseko habitaten hondatzea saihestea.
- Ingurune fisikoaren lurralde-antolamendua planteatzea, natura-ingurunearen balioa azpimarratzean eta EAEk hartutako ingurumen-konpromisoak txertatzean oinarrituta.
- Ingurumena babesteko eta hobetzeko neurriak proposatzen dira, lurraldearen potentzialtasunetan oinarritutako ingurune fisikoaren diagnostikoan oinarrituta, aniztasun biologikoa, paisajistikoa eta funtzionala areagotuz eta, aldi berean, ekosistemen zerbitzuak areagotuz.
- Kokapenagatik edo harremanengatik paisaia interes edo kalteberatasun berezia duten eremuak identifikatzea, babestea eta lurraldearen funtsezko potentzial gisa hartzea.
- Balio ekologiko handiko eremuen arteko konektibitatea sustatzea, ingurune naturalaren zatiketa murriztuko duten korridore ekologikoak sortuz.
- Lurzoru ez urbanizagarriaren antolamendu-kategoriak ezartzea, ingurune fisikoaren diagnostikoan hautemandako erabilera-egoeraren, kalteberatasunaren, potentzialen eta gabezien arabera.
- Uraren zikloa eta ibaietako ekosistemak babestea.
- Udalerriko hezeguneek osatutako ekosistemak identifikatzea eta babestea.
- Herritarrak eta ingurumena zaratatik benetan babesteko neurriak sartzea.

- HAPOn araudiak bermatu beharko du plangintza honen ingurumen-ebaluazio estrategikorako egindako azterlanetan aurki daitezkeen flora mehatxatuaren populazioak behar bezala babestu eta kontserbatuko direla. IJTaren bidez, besteak beste, kalteberak edo galzorian dauden taxoiaren populazioen bat hautematen bada, HAPOk babestu egin beharko du, babes hori emango duen hirigintza-kalifikazio bat aplikatuz.
- Iturri berriztagarriko energia aprobetxatzeko instalazioak ezartzea ahalbidetzea, bai landa-ingurunean, bai hiri-ingurunean, ingurunean instalatzeko behar diren neurriak hartuz.
- Klima-aldaketakarako egokitzapena kudeatzea, aurreikusitako eraginen aurrean dugun kalteberatasuna murriztuz.
- Lurzorua ez kutsatzeko eta kutsatutakoa garbitzeko neurriak sartzea.
- Udalerriko ingurumen-egoera eta naturarako sarbidea hobetzea, eremu naturalak eta baso autoktonoak berreskuratuz.
- Autosufizientzia energetikoa, auto-sorkuntza eta kontsumoen murrizketa nabarmena eragiten duten eraikin berrietarako ordenantza, eraikin berrien zero balantzea bultzatuz, betiere soluzioen bideragarritasuna bermatzen bada.

VI. ANTOLAMENDUAREN OINARRIZKO IRIZPIDEAK

Aipatutako HELBURU OROKORRAK lortzeko, proposatutako antolamendu-ereduaren oinarriko irizpideak honako hauek dira:

VI.1. BIZITEGI-LURZORUA

Tipologia kolektiboko eraikinen **unitate trinkoagoa** berraztertu beharko da familia bakarreko eta biko tipologiai kontuan hartuz (tipologia horren zati bat, alde aurreko etxebizitza-premiaren azterketa baten arabera).

Bizitegi-kuantifikazioari dagokionez, uztailaren 30eko 128/2019 Dekretuak onartutako Lurralde Antolamenduaren Gidalerroen berrikusteko dokumentuko irizpideak etxebizitza-kuantifikazioari dagokionez, kontuan hartuta eraikita dauden etxebizitzak, eta ez arau Subsidiarioetan aurreikusitakoak eta egikaritu gabeak, hartara ezingo dira 70 etxebizitza (LAG) baino gehiago aurreikusi.

Egungo hiri-bilbea sendotuko da, espazio publikoak sortuz edo indartuz, Uria eta Elizalde nukleoaren morfologia desitxuratzen ez duten egiturak eta tipologiai hartuz.

Olabarriko nukleoaren eraldaketa morfologikoa sustatzea, eraikuntza-tipologiari eta espazio libreei dagokienez trinkoagoa den nukleo baterantz, eta, era berean, oinordetzan jasotako kudeaketa-arazoak konpontzea.

Landa-eremukoko hiri-lurzoru eta lurzoru urbanizagarri gisa sailkatutako lurzorua desklasifikatzea, jasangarritasunean eta lurzoruaren erabileraren aprobetxamenduaren optimizazioan oinarritutako estrategia bati jarraituz.

Hiriguneetako eraikigarritasuna eta etxebizitza-kopurua murrizten saiatzea.

VI.2. JARDUERA EKONOMIKOETARAKO LURZORUA

Landa-turismoa, mendi-ibilaldiak, txirrindularitza eta mendiari lotutako jarduerak sustatzea. Era berean, komenigarria litzateke udalerrian enpresa txikien kokaleku posibleak izatea, zerbitzuen sektorean edo lehen sektoretik eratorritako produktuak egiten dihardutenak, udalaren iaerarekin bateragarriak diren jarduerak ezarri ahal izateko.

Landa-eremukoko hiri-lurzoru eta lurzoru urbanizagarri gisa sailkatutako lurzorua desklasifikatzea, jasangarritasunean eta lurzoruaren erabileraren aprobetxamenduaren optimizazioan oinarritutako estrategia bati jarraituz.

Udalerriko nekazaritzako ekoizpen-ereduari lotutako jarduerak kokatzeko lurzoru publikoa lortzea.

VI.3. MUGIKORTASUNA

Herritarren oinezkoen arteko harremanak hobetzera bideratuta dago, ibilgailuen barne-fluxuak berrantolatuz eta murriztuz, foru-errepideen bidez haien artean egoteko eta komunikatzeko espazio gehiago lortzeko.

Era berean, eta horretarako, trafikoa berrantolatu beharko da hiri-barruko bideetan egin beharreko jarduketan bidez, besteak beste trafikoa baretuz, eremuaren bizitegi-izaerarekin bat datorren ibilbide sarea lortzeko.

VI.4. EKIPAMENDUAK

Egungoak hobetzeko beharraren azterketa eta eraikin eta/edo lurzoruen programazioa, ekipamendu berriak ezartzeko, planeamendu berriaren eskakizunen arabera.

VI.5. LURZORU URBANIZAEZINA:

Lurzoru ez urbanizagarria antolatzeko oinarrizko irizpide hauek proposatzen dira:

- Basogintzako LAPak proposatutako Balio Estrategiko Handia kategoria birdefinitzea, lantalde teknikoak eta EHNE & Gaindegiak egindako landa-lana oinarri hartuta, eta kategoria hori nekazaritza-erabilerak egokiak diren eremuetara zabaltzea.
- BEHren kategoria bitan zatitzea: BEH arrunta eta "Baratzekintza" BEHa. Azken honek, BEH arruntarekin alderatuta desberdintasun bat du, gaur egun nekazaritza- eta abeltzaintza-jardueraren bat duela bere baitan, eta hau dela eta, inguruko eremuaren in-dartzaile estrategiko kontsideratzen dela.
- Baso autoktonoak Babes Berezikiko kategorian sartzea.
- Konifero-basoak baso-kategoriaren barruan ingurumen-hobekuntzaren kategoria bihurtzea, mugakide direlako eta ingurumen-egoeraren konektatzaile direlako, eta, horrela, hauen eta inguruko eremuen birgaitzea bilatzen da.

VII. LURRALDE- ETA HIRI-EREDUA

VII.1. PLANA EREDUAREN INFLEXIO-PUNTU GISA

Errigoitiko udalerriaren lurralde-eredua Errigoitiko lurraldean eta haren ingurune hurbilenean modu integratuan ezarri beharko diren antolamendu-proposamenen sintesiak eta erlazioak osatzen dute, betiere udalen helburu orokorrekin eta herritarrek eztabaidatutako oinarritzko jarduera-irizpideekin bat etorritz. Ondoren, Udalak onartu beharko ditu proposamen horiek.

Zentzu batean, orain proposatutako oinarritzko eredua azken hamarkadetan plangintzan eman diren aldaketa garrantzitsuek baldintzatzen dute. Aldaketa horietan, hirigintza-garapen nabarmenak diseinatu dira Uriako hirigune historikoaren hegoaldean (La Villa) eta Olabarri auzoan, BI 2121 errepidearen ekialdean, nahiz eta eremuen egikaritzea desberdina izan den.

Urian (La Villa) kudeaketa-dokumentuak onartu dira, baina oraindik ez da urbanizazioa gauzatu, eta, beraz, lurzorua funtsean landa egoeran dago. Bestalde, Olabarrin, hiru bizitegi-eremu daude mugatuta: Olabarri I (lehengo UE3), Olabarri II jarduketa-unitatea, UOA III (Olabarri III). Kudeaketa-dokumentuak ere onartu dira, baina Olabarri II eremuko I. fasea eta gainerakoaren zati bat baino ez dago urbanizatuta, eta, horren ondorioz, bizitegi-eraikin batzuk eraiki dira.

Horrela, plangintza horrek, egiteke dauden urbanizazio-lanekin, hiri-kudeaketako arazoak konpontzen saiatzera behartzen du HAPO, hala nola Olabarrin hiri-lurzorua sailkatu izana eta dentsitate oso txikiko bizitegi-nukleo berri bat sortzen saiatzea, biztanleria-masa kritiko dezentente handiago baterako pentsatutako zuzkidurak (futbol-zelai bat eta frontoi bat) erabiliz, hirigunean zentro neuralgiko bakar baten planteamendu historikoari kontrajarrita.

Horrek guztiak egungo egoerara garamatza; izan ere, Planak, alde batetik, herritarren partaidetza-prozesuan definitutako beharrianak eta eskaerak ase beharko ditu, eta, zalantza izpirik gabe, ordura arte errepikatutako lurralde- eta hiri-ereduaren guztiz kontrakoa den eredu batekin erantzun beharko du; eta, bestetik, ahal den neurrian, plangintzaren ondorioak konpondu beharko ditu, hirigintza-kudeaketa alde aurretik bideratuz.

Horregatik diogu planerako lurralde- eta hiri-eredua inflexio-puntu batean kokatzen dela, eredu-aldaketa bati erantzuten saiatuz, betiere hirigintza-praktikaren erantzukizunetik eta erabaki bati edo besteari eragiten dioten faktore guztiak baloratzetik abiatuta.

Azkenik, lurzoru ez urbanizagarriari dagokionez, lurralde-eredua, Errigoitin lurzoru agrologikoak identifikatuz (Gaindegia eta EHNEk egindako azterketetatik hasita) "migrazio-inbertsioa eta inbertsio sozioekonomikoa" proposatzen duena da, eta natura- eta paisaia-ingurunea, energia-, ingurumen- eta gizarte-bizitza jasangarrirako bitartekoak jartzen dituena.

VII.2. HIRI-ANTOLAMENDUKO PROPOSAMENA

Errigoitiko hiri-eredua Uriako hirigune historikoan dagoen hirigune nagusi batek definitzen du.

Hirigune hori Elizalde gainak bermatzen du, eta bertan daude udalerriko ekipamendu gehienak. Lehenengoan, administrazio-, osasun- eta kultura-zerbitzuak, eta, bigarrenean, kirol-, erlijio- eta aisialdi eremuak.

Planteamendu periferikoa aurreko atalean adierazten den bezala baldintzatzen da, Olabarri auzoak dituen hirigintza-aurrekariak direla eta, gune horren hazkundera behartzen du, bestela Udalari sortuko lizkiokeen arazo juridiko eta ekonomiko garrantzitsuak saihesteko. Beraz, Uria-Elizalde erdigune neuralgiko gisa finkatzen da, gainerako auzo periferikoen artean, Olabarri auzoa bigarren mailako hirigune gisa, nahiz eta tarteko eskala duen eta tokiko zuzkidura jakin batzuk baino ez dituen.

Azkenik, Metxika eta Madalen landa-guneek osatzen dute sare hau, bai eta zenbait auzo txikiak edo baserri-multzoek eta udalerrri osoan isolatutako eraikinek ere.

Uriaren kasuan (La Villa), hirigunearen eta Elizalde auzoaren artean hirigintza-hazkunde berri bat egitea proposatu zen, neurri batean dentsitate txikikoa eta Errigoitiko biztanleriaren errealitatearekin bat ez datozen hainbat zuzkidura publiko ere bazeuden (udaletxe berria eta zaharren egoitza). Beraz, plangintza-ekitaldi honetako proposamen berrietan, lurzoruaren okupazioa optimizatzen da, hazkunde moderatuagoak planteatuz, bai bizitegitarako bai zuzkidurarako.

Olabarriren kasuan, egungo hirigintza-plangintzak dentsitate txikiko estrategia bat planteatzen du, kirol-izaerako zuzkidura-lurzoru ugariarekin, eta familia bakarreko eta bi bizitzako eraikinak antolatzen ditu ekialdeko hegalean, BI2121ekin alderatuta. Prozesu berri horretan, lurzoruaren okupazioa murrizten duten eta bizitegi-eraikin **trinkoagoak** espazio publiko baten inguruan biltzen dituzten alternatibak ere aztertzen dira.

Uria-Elizalden eta Olabarrin aurreikusitako garapen horiek, neurri handiagoan edo txikiagoan, bi hirigune finkatzen dituzte, nahiz eta desberdinak izan eskalan, pisu espezifikoan eta ezaguri tipologikoetan. Horiek gainerako gainetik nabarmentzen dira, eta udal-plangintzako hiri-eredua ezartzen dute. Horietan guztietan, aurrekariak direla-eta, ezinbestean proposatutako etxebizitza-kopurua nabarmentzen da, baina, indarrean dagoen plangintzak ez bezala, proposamen berriak eredu trinkoago eta iraunkorrago baterantz doaz, hiri-lurzoru eta lurzoru urbanizagarri asko desklasifikatuz.

Aurrerapen honetan jasotzen diren aukera ezberdinek eremu bakoitzaren pisu espezifiko eta mendekotasun- eta zerbitzu-maila aztertzen ditu.

Landa-guneei dagokienez, egungo eredua mantentzen da, hazteko aukerak zabaldu gabe, egungo legeriak ezartzen duenaren arabera.

Era berean, ez da aurreikusten komunikazio orokorreko azpiegitura berririk agertzea, baina oinezkoen eta bizikleten mugikortasuna egituratzeko lan egin beharko da, orografiak ahalbidetzen duen neurrian, une honetan nagusi den mugikortasun motorizatua murrizteko.

Aztertu beharreko beste alderdi bat udalerriri energia berriztagarriari lotutako azpiegituren proposamenen bat kokatzeko lurzoru ematea da, klima-aldaketa aurre egiteko eta auto-hornikuntza energetiko handiagoa lortzeko.

Eredu horrek beste aukera batzuk proposatzen ditu, hala nola basoa murriztea nekazaritzako eta abeltzaintzako beste erabilera batzuen alde. Gainera, baso autoktonoen babesa eta lan-

daketa sustatzea eta helburu osasungarriekin (basoko bainuak), turistikoekin edo energia berriztagarrien sortzaileen elikagai gisa aprobetxatzea ere proposatzen da.

Lehen sektorearen eta landa-turismoaren ildo beretik, jarduera horiek indartzeko ekipamenduak (tokiko produktuak saltzeko ekipamendua, lur-bankua, kanpin-baserria, autokarabanentzako aparkalekua, etab.) dituzten eremu batzuk hornitzeko aukera aztertzea proposatzen da.

Historikoki, Errigoiti bezalako landa-izaerako herrietan, elikaduraren autokontsumoa izan da aukera nagusia, kontuan hartuta eraikin gehienek lursail bat dutela baratzea instalatzeko. Beraz, bizitegi-erabilera berriei berezko elikagaiak landatzeko espazioak ematearen aldeko apustua egiten jarraituko da.

Halaber, lurraldeko zerbitzu-ekipamendu bat sortzeko aukera aztertzea proposatzen da (konpostatzea, hondakinak kudeatzea, zura ezpaltzea, etab.), tokiko eremutik funtsezko hiri-arazoetako batzuk kudeatzen laguntzeko, hala nola hondakinen tratamendua eta birziklapena.

Landa-auzoetako jarduketan helburua izango da, halaber, espazio publikoak eta auzoen edo baserri-taldearen eta hiriguneen arteko lotura hobetzea, ekipamendu publiko txikiak egokitzea eta erabiltzea, eta dagoen ondarea birgaitzea.

Era berean, landa-auzo horietako tokiko ekonomia dibertsifikatzea planteatzen da, hirugarren sektoreko erabilerak agertzea ahalbidetuz eta landa-turismoari, mendi-ibilbideei, txirrindularitzari eta mendiari lotutako jarduerak sustatuz, eta, oro har, bertako ondare-, paisaia- eta kultura-elementuak balioestea, udalerriko bideak komunikazio-bide azkarretatik urrun daudela aprobetxatuz.

VII.3. BIZITEGI-LURZORUA

Egungo hirigintza-ereduaren ezaugarriak dira dentsitate txikia eta lurzati pribatuetarako lurzoruaren okupazio-ehuneko handia (ia osoa), familia bakarreko eta biko eraikuntza-tipologiak dituenak.

Hiri-lurzoru edo lurzoru urbanizagarri gisa sailkatutako lurzoruan 98 etxebizitza berri egiteko aukera dago, gehienak familia bakarrekoak edo bi familiakoak. Hala ere, Hiri Antolamendurako arauen indarraldiko 29 urteetan ez zaie erantzun egokirik eman udalerriko etxebizitza-beharrei.

Gainera, horrek guztiak esan nahi du, aurreko atalean aipatu den bezala, Uriako (La Villa) eta Olabarriko bizitegi-eremuen kudeaketan izandako aurrerapenak zaildu egiten dutela plangintzak maniobratzeko duen gaitasuna. Ondorioz, proposatutako alternatibek bizitegi-eskaintza handia dute. Hala ere, lurzoru okupatzeko estrategiak baztertu egiten du lurzoru berriak okupatzeko ideia, gaur egun hiri-lurzoru edo lurzoru urbanizagarri gisa sailkatutakoez harago, eta desklasifikazioak planteatzen ditu nekazaritzako eta abeltzaintzako erabileraren alde.

Nolanahi ere, familia bakarreko eta bi familiako tipologia berriz aztertzea proposatzen da, eraikin bakoitzeko 4 etxebizitza edo gehiagoko eraikinen unitate trinkoago bihurtzeko, lurzoruaren aprobetxamendua optimizatuz eta okupazioa murriztuz. Era berean, etxebizitza babes-

tuak lehenetsiko dira, udalerriko gazteak beste udalerri mugakide batzuetara joan beharrik izan ez dezaten, etxebizitza-tipologia garestia delako eta bigarren etxebizitzaren interesak gora egin dezakeelako.

Ilido horretan, bizitegi-estrategiak etxebizitza babestuaren alde egiten du, eskaintza librearen aurrean; izan ere, ekimen pribatuak dagoeneko baditu lursail kalifikatuak eta gauzatu gabeak.

Hori guztia kontuan hartuta ezin izango dela 70 etxebizitza berri baino gehiago aurreikusi, indarrean dauden Lurralde Antolamenduaren Gidalerroen arabera.

VII.4. JARDUERA EKONOMIKOETARAKO LURZORUA

Biztanle gehienek udalerritik kanpo lan egiten dute horrek eragiten dituen mugikortasun-arazoez. Hala ere, langabezia-tasa % 8,7 (2019) txikia da, eta per capita errenta (20.468 €) eskualdeko batez bestekoa baino handiagoa.

Lehen sektoreak pisu handia galdu du, baina abeltzaintzak garrantzia du; izan ere, udalerriko larre gehienak erabiltzen dituzten bi ustiategi garrantzitsu daude. Gainera, Gaindegik eta EH-NEK egindako azterlan batek erakusten du Errigoitik nekazaritzarako gaitasun handia duela, lurzoru egokiak daudelako. Beraz, sektore horri lotutako jarduera ekonomikoak indartzearen aldeko apustua egiten da, lurzoru ez urbanizagarriaren kalifikazio eta araugintza xehatuaren bidez.

Jarduera ekonomikoetara bideratutako lurzoruei dagokienez, Errigoitin ez dago industria-sektorerik, nahiz eta arau subsidiarioetan jarduera ekonomikoetarako eremu baten planteamendua dagoen (Malluki), enpresa batek biomasako zentral termiko bat eraikitze duen interesak sortutako espektatiban oinarritutako industrialde bat proposatzen duena, nahiz eta une honetan proiektua bertan behera gelditu den eta ez duen epe labur edo ertainean martxan jartzeko itxurarik.

Dokumentu honetan proposatutako ereduak jarduera ekonomikoetarako lurzoru urbanizagarri gisa sailkatutako azalera hori murriztea edo desagertzea planteatzen du, beste eredu baten aldeko azpiegitura handi bat ezartzera bideratuta. Eredu horretan, udalerrian enpresa txikiak egon daitezke, lehen sektoreari edo zerbitzuei laguntzeko emateko, udalerraren landa-izaerarekin bateragarriak diren jarduerak ezarri ahal izateko.

"Malluki" eremuaren desklasifikazioa, lur horiek lurzoru ez urbanizagarri gisa jasoz.

Olabarrin lurzoru publikoa lortzea, **udalerriko nekazaritza-ekoizpenari** lotutako jarduerak kokatzeko.

VII.5. ZUZKIDURA-EREDUA

Etxebizitza motaren ezaugarriak direla eta, ez dago merkataritza-erabilerarako lokalik, Uriako taberna bat, Olabarriko beste bat eta Elizaldeko elkarte bat izan ezik; beraz, Errigoitiko biztanleek egunero egin behar izaten dituzte joan-etorriak, batez ere Gernikara, premia biziko onda-

sun mota guztiak erosteko.

Horregatik, dokumentu honek Uria-Elizaldeko hirigunea indartzea proposatzen du, eraiki beharreko etxebizitza berrien tipologia aldatuz eta zuzkidurak handituz, gizarte-kohesioa handitzeko, egitura sozio-ekonomiko burujabeagoa sortzeko eta, ondorioz, derrigorrezko mugikortasuna murrizteko. Horrela, hirigune horrek lurraldeko jardueren elkargune gisa duen eginkizuna sustatuko duen hirigintza-eredu bat diseinatzen da, biztanleria-dinamikak eta jarduera ardatz hartuta.

Gauza bera gertatzen da Olabarri auzoarekin, baina neurri txikiagoan eta auzo-eskalan. Bertan, planteatzen dira bizitegi-hazkundeko tipologia desberdinak, lehendik dauden zuzkiduretan oinarrituta (kultura, kirola eta zerbitzuak), eta auzoaren parean BI-2121 errepideko trafikoa baretzea.

Madalen eta Metxikako landa-auzoetan (nukleoak), halaber, egungo sarbideak eta zuzkidurak, nekazaritzako jarduera ekonomikoa eta bizi-kalitatea hobetzeko proposamenak egitea erabaki da, landa-izaera mantenduz eta gune nagusiaren eta auzoen arteko oreka bilatuz.

VII.6. MUGIKORTASUNA

Lurraldeka, Errigoitiko erdigunea BI-3212 errepideak lotzen du Gernikarekin (6,3 km), BI-2713 errepideak Morgarekin (6,8 km), eta BI2121 errepideak Fruizekin (7 km) eta Mungiarekin (13,4 km). Premia biziko zerbitzuak falta direnez, udalerria inguruko udalerriekiko mendekotasun-egoeran dago.

Aurrez planteatutako jarduketa-helburuak herritarren oinezko eta bizikleten arteko harremanak hobetzera bideratuta daude, aldi berean eta osagarri gisa, ibilgailuen barne-fluxuak berrantolatuz eta murriztuz, egoteko eta bizitzeko espazio gehiago lortzeko.

Alde horretatik, proposamenak bi norabidetan abiatzen dira: lehenik eta behin, lurzoruaren okupazioaren estrategiari dagokionez, garapen eta zuzkidura berriak hirigune trinkoetan kontzentratuz, mugikortasun motorizatua ez handitzeko eta ahal den neurrian murrizteko.

Eta bigarrenik, biztanleek erabili ohi dituzten eta gaur egun erabiltzen ez diren edo kontserbazio-egoera txarrean dauden bidezidorrak eta oinezkoentzako eta bizikletentzako bideak identifikatzea, berreskuratzea eta hobetzea.

Era berean, eta horretarako, BI-2121 errepidean, Olabarri auzoan, trafikoa berrantolatu beharko litzateke, zeharbide horretan egin beharreko jarduketan bidez, besteak beste trafikoa baretuz, eremuaren bizitegi-izaerarekin bat datorren ibilgailuen bilbea lortzeko.

VII.7. INGURUNE FISIKORAKO EREDUA

VII.7.1 LEGE-TESTUINGURUA

- LAGen Aplikazio Arauek 3 ‘**Ingurune fisikoa antolatzeari buruzko jarraibideak**’. 4. atalean, garapenerako lurralde-plangintzari eta hirigintza-plangintzari aplikatu beharreko gidalerroak zehaztean, a) tartekian adierazten du *“ingurune fisikoko erabileren kategorizazioa eta erregulazioa garatu eta zehaztuko dituztela, bakoitzak bere eskumenen eta eskalen arabera.”*

3. puntuan, hirigintza plangintzari dagokionez, ezartzen du lurralde-plangintzan ezarritako kategorietara, gainjarritako baldintzatzaileetara eta erabilera-araubidera egokitu beharko dela, nahiz eta horiek berregokitu ahal izango dituzten udalerrri bakoitzaren baldintzetara eta lan-eskalara egokitzeko. Amaitzeko, honako hau dio: *“Edonola ere, aipatutako kategorien eta erabilera-araubidearen azken mugaketa hirigintza-plangintzaren berezko zeregina da”*.

Horrela, lehen ideia bat lortu dugu: udalerriek, HAPO idaztean, tarte erlatibo bat dute ingurune fisikoaren antolamendua osatzen duten 3 elementuak mugatzeko: antolamendu-kategoriak, gainjarritako baldintzatzaileak eta erabileren araubidea, nahiz eta Lurralde Antolamenduaren Jarraibideen matxizetik eta lurralde-plangintza partzial eta sektorialetik abiatuta izan. Lan horretan, nahitaez aipatu beharko dira sektoreko araudia, Euskal Landa Garapenari buruzko 10/1998 Legea eta Landa Garapenerako Programa (2015/2020).

- Aldaketa garrantzitsu bat dago LAGen ingurune fisikoaren antolamendu **matxizean**.
Nekazaritza eta abeltzaintzako eta landazabaleko kategoriari eragiten dio; izan ere, Nekazaritza eta Basozaintzako LAPak egin zuen azpikategoriaren berri ematen du, Transizioko Landa Paisaia eta Balio Estrategiko Handian banatuz. Azken horretan, basojarduerak debekatutzat joko dira; izan ere, LAParen 64. artikuluan, Nekazaritza Sailaren baimena behar zuten.
- Aplikazio-arauetako 3. artikulua **II. eranskin** bat osatzen dute, ingurune fisikoari buruzkoa. Bi atal ditu: elementuak eta prozesuak eta jardueren kontrola; eta erabileren matxizea.
 1. Elementuen eta prozesuen atalean, lurzoruen eta lurpearen tratamenduari dagokionez, d eta e atalak nabarmentzen ditugu:
 - “d. Arau orokor gisa, nekazaritza-azalera erabilgarriari eusten ahalegintzea, nekazaritza-lurzoruen ezaugarriak euskarri hutsetik harago lehengoratuz”.
 - “e. LZPetan eta LAPetan, bai eta hirigintza-plangintzan ere, lurzoruen gaitasun agrologikoaren faktoreak eta narriadura-prozesuen aurreko hauskortasuna hartuko dira kontuan, obren eta azpiegituren lokalizazio-irizpide gisa, eta hiri-garapeneko prozesuetatik kanpo utzi behar diren eremuak mugatuko dira, Nekazaritza eta Basozaintzako LAPan adierazitakoarekin bat etorritik. Babes hori, produktibitatea edozein dela ere, nekazaritza-erabileren bideraga-

rritasunerako kontserbazio garrantzitsua duten lurretara zabalduko da, EAEko Landa Garapenerako Programan ezarritako landa-garapeneko ildoekin bat datozen irizpideekin".

1.b.6. atalean nekazaritza, basogintza, abeltzaintza eta akuikultura definitzen dira nekazaritza-jardueratzat.

2. Ingurune fisikoaren antolamendua: erabilera-matrizea.

2a atalean, **antolamendu-kategorien definizioak** honako hau aipatzen du: "*Es-pazio homogeneoetako lurzoruaren zonakatzea (...) lurralde-bokazioaren arabera definituta*", eta hori interesgarria da; izan ere, badirudi berariaz lehenesten dela lurralde-unitate horren potentzialtasuna, oraingo edo iraganeko erabileratik ha-rago.

NEKAZARITZA ETA ABELTZAINZAKO ETA LANDAZABALEKO kategoriari da-gokionez, honako hau baieztatzen da: "*Gaitasun agrologiko oso desberdineko lurzoruak biltzen ditu, Kantauriko landazabaleko mosaikoetatik, baratze-erabilera duten ureztapen-lurretatik (...) nekazaritza eta abeltzaintzako errendimendu txikiko lurzoru luberrituetaraino*". 2 azpikategoria ditu:

- a) Balio estrategiko handiko nekazaritza- eta abeltzaintza-lurzoruak dira "*gaita-sun agrologiko handieneko lurzoruak eta nekazaritza-ustategietako lurrak, baldin eta, beren izaera, errentagarritasun edo iraunkortasunagatik, sektorea-rentzat estrategikotzat jotzen badira. Horregatik debekatzen da bertan baso-erabilera*".
- b) Trantsizioko Landa Paisaia, "*Ekoizpen-ahalmen txikiagoko eremu landuak, malda handiagokoak edo zelaiez edo baso-unadez estalitako landazabal-eremuak biltzen ditu. Beste azpikategoriako lurzoruarekin edo baso-eremuekin kontaktuan daude, eta bokazioz, erabilera, oro har, bi noranzkoetako bate-rantz doa*".

2b atalak **gainjarritako baldintzen** alorra garatzen du. Atal honetan berrikuntza bat gertatu da. Aurreko LAGen baldintzatzaile klasikoak, akuiferoen zaurgarritasuna, eremu higagarriak eta urpean gera daitezkeen eremuak "arrisku naturalen" baldintzatzaileen azpikategorian sartzen dira, klima-aldaketaekin lotutako arriskuak gehituta, eta baldintzatzaileen zerrenda berri bat sortu da "azpiegitura berdearen" gainjarritako baldintzatzaileen azpikategoriarenpean. Bertan, Babestutako Naturguneei eta Urdaibaiko Erreserbari buruzko aurrekoaz gain, "Korridore ekologikoei eta funtzio anitzeko natura-intereseko beste espazio batzuei" buruzkoa ere zerrendatzen da.

Azken horiek lurralde- eta hirigintza-plangintzak mugatu, eta, gainera, edozein jardueratarako irizpideak eta betekizunak zehaztuko ditu. Azpiegitura Berdean sartuko dira, Arau aplikagarrietako 4. artikularen arabera, beren ingurumen-balioengatik berariaz babestutako espazioez gain, korridore ekologikoen sarea, ibilguak eta gainazaleko urak, hezeguneak eta funtzio anitzeko beste espazio batzuk babesteko kategorizatutako eremuak.

Azkenik, 2d atalaz arituko gara, **erabileren erregulazioaz. Erabileren matrizea.** Horien artean, nekazaritza, abeltzaintza eta landazabaleko kategorian:

- a) Irizpide orokorra honako hau da: *"Lurzoruen gaitasun agrologikoari eustea, bai eta nekazaritza eta abeltzaintzako jardueri eta nekazaritzako ekosistemak eta paisaiak babesteko beste jarduera batzuei ere. Hala ere, gainerako erabilera onargarriek, basogintzakoak barne, nekazaritza eta abeltzaintzako erabileretara bideratuta egon beharko dute. Arreta berezia eskaini behar zaio eraikitze-prozesuei eta haietan garatzen diren jardueretan ondorio kaltegarriak dituzten zatikatzea edo intsularizazioa eragiten duten azpiegiturak ezartzeko prozesuei".*
- Azken ohar gisa, esan behar da **baso-erabileren** definizioaren 2c atalean, honako hau adierazten dela: *"Komenigarritzat jotzen da baso-aprobetxamenduak bere patroiak nabarmen aldatzea, hazkunde azkarreko espezieen nagusitasuna murriztuz eta zerbitzu anbiguoak emateko ahalmen hobea duten espezie autoktonoeekin konbinatzea bultzatuz".*

Ingurumen-zerbitzuen kontzeptu hori LAGek txertatzen duten kontzeptua da, eta adierazten du ingurune fisikoa, jardueren euskarria izateaz gain, ekosistemen euskarria ere badela. Ekosistema horiek herritarrei hornitzen dizkiete elikagai-hornidurako zerbitzuak, dibertsitate naturalaren kontserbazioa, ur-hornidura, zura, karbono metatzea, uholdeen moteltzea, polinizazioa eta aisialdia.

VII.7.2 ELIKADURA-SUBIRANOTASUNA LAGETAN

Dokumentuaren helburuen artean, landa-habitata atalean, nekazaritzako, abeltzaintzako eta arrantzako jarduera sustatzea deskribatzen da, elikadura-subiranotasunaren bidean.

Bestalde, ingurune fisikoaren kontzeptua, herritarrei ekosistemen berezko zerbitzuen hornitzaile gisa, LAGen ekarpen handietako bat da. Kontzeptu hori, gainera, euskal lurraldeari buruz predikatzen den ezaugarri JASANGARRIAREN definizioan bertan dago, eta lortu nahi den ereduaren parte da, bai eta lurralde-antolamenduaren arloan jarduteko lehen oinarria ere. Gainera, printzipio gidarien lehenengo lekuan azpiegitura berdeak eta ekosistemen zerbitzuak lurraldean sartzea dago.

Ondorioz, argi dago nahikoa oinarri teoriko dagoela lurzoru ez urbanizagarrian iraunkortasunetik, ekosistemen zerbitzuen nagusitasunetik (besteak beste, elikadurarako eta ur-hornidurarako euskarria izatea) eta elikadura-subiranotasunetik abiatuta antolatzeko.

Horregatik, azaldutako helburuekin bateraezinak diren erabilerak mugatzeko proposamena egiteko aukera planteatuko dugu.

VIII. ALTERNATIBEN DESKRIBAPENA ETA AZTERKETA

Abiapuntutzat hartuta helburu orokorrak, antolamendu-irizpideetan zein lurralde- eta hiri-ereduan garatuak, honako antolamendu-proposamen hauek planteatzen dira, lurzoru ez urbanizagarri eta hiri-lurzorua antolatzeke hautabideetan bereizita.

VIII.1. LURZORU EZ URBANIZAGARRIAN ANTOLATZEKO AUKERAK

VIII.1.1 LURZORUA ANTOLATZEKO ESTRATEGIAK

Gure ustez, erabateko joera-aldaketa behar duen gaia da, erabateko aldaketa, eta, horren ondorioz, administrazioak ikusle huts izateari utzi behar diote eta ekintzara pasa behar dira.

Jarrera-aldaketa horren helburuak argi daude; **LAGen Memorian**, jarduketa-oinarrietan eta jarraibideetan jasotakoak dira: ingurunearen balorazioa, haren gaitasun-gabezien arabera, ingurune fisikoak eskaintzen dituen zerbitzuen balioa nabarmentzea eta elikadura-subiranotasunerako joera argia.

Horrela, futurismo-ariketa txiki bat eginez, herrialde bateko lurzoruak ekoizpenerako erabilteza erabateko biziraupenaren kontua izango litzatekeen eguna irits zitekeela ikus genezake. Erregai fosilen akiduraren aurrean egoera erreal bat planteatzen duen gaia.

Horregatik, erantzukizun-ariketa batek eskatzen du neurri zehatzak eta eraginkorrak hartzea herrialde honetako balio agrologikoko lurzoruak kargan jartzeko, txandakatzeko, lantzeko eta landare- eta animalia-jatorriko elikagaiak ekoizteko, hitz batean, inguruneak eskaintzen dituen zerbitzu horien maximizazioa.

Neurri posibleak modu abstraktuan aztertuz gero, esku-hartzeak sustapenaren bidez azter genitzake. Adibidez, zergen hobaria edo nekazaritza-errenta parekatzea bilatzen duten laguntza-lerroak aktibatzea. Era berean, disuasio-neurriak hartu ahal izango lirateke, hala nola, zerga-errekarguak edo nekazaritza-garapeneko planak, lurzoru jakin batzuk herri-onurakotzat jotzea dakartenak, lurzoru horiek desjabetu ahal izateko (etxebizitza babestuetarako lurzoru-erreserbak egiteko moduan).

Hori guztia, printzipioz, udalerrien eskumenen irismenetik kanpo dago, eta, are gehiago, plangintza orokorraren dokumentutik, horixe baitugu esku artean. Horregatik, une honetan hirigintza-plangintzaren testuingurura jo behar dugu HAPOn dokumentuan.

VIII.1.2 NEKAZARITZAKO, ABELTZAINZAKO ETA LANDAZABALEKO KATEGORIAREN ANTOLAMENDUA

Deskribatutako helburuetatik eta filosofiatik abiatuta, balio agrologiko handiko lurzoru-azpikategoria bat artikulatzea proposatuko dugu. Azpikategoria hori “**BaratzEKintza**” gisa definituko da, eta erabilera murritzailen araubide bat proposatuko dugu, LAGek esleitzen dizkieten helburuak eta HAPOn helburuak eta irizpideak betetzearekin bat etorritz.

Hala, debekatuta dago baso-erabilera, ingurune fisikoaren erabilera-matrizean halakotzat agertzen diren guztiez gain. Eta, araudia lurraldeari egokitzuz, Lurralde Antolamenduaren Jarraibideek zehazten duten bezala, baratzezaintza eta frutagintza erabilera egokituz jotzen dugu, eta abeltzaintza erabilera onargarritzat, toki-mailako inpaktu-adierazpenarekin.

Udalak tokiko garapenaren arloan eskumena duten administrazioei eskatu die lurrak nekazaritza-erabilera eraginkorrean sartzeko plan eraginkorrak gara ditzatela, sustapen-neurrien eta beharrezkoak diren diru-laguntzen ildoen bidez, eta nekazari berriak prestatzeko eta sustatzeko politiken bidez, espazioan eta denboran bat etor daitezen ekoizpen propioaren hazkundera eta aztarna ekologikoaren eta mendekotasun kulturala eta energetikoaren murrizketa erreala egiten duten baldintzak.

VIII.1.3 AUKEREN DESKRIBAPENA

Nekazaritza eta Basozaintzako LAPak ezarritakoa oinarri grafikoa hartuta, eta Gaindegia, EHNErekin elkarlanean, Errigoitiko landa-lurzoruak elikagaiak ekoizteko dituen ezaugarriak eta ahalmenari buruz egindako diagnostiko geo-erreferentziatua kontuan hartuta, lurzoru ez urbanizagarriaren antolamendurako honako aukera hauek proposatzen dira, dagozkien planoetan islatzen direnak.

VIII.1.3.1 0 AUKERA

Lehenengoa, beraz, 0 alternatibari dagokio, eta aukera hori bat dator Nekazaritza eta Basozaintzako LAPak proposatutakoarekin. Lehen esan dugun bezala, lurzoru ez urbanizagarrian nekazaritza- eta baso-erabilerak arautzeari buruzkoa da funtsean. Halaber, bere antolamendu-eremutik kanpo uzten ditu naturagune babestuak eta ibai eta erreka ertzen LAPan xehetasunez antolatutako ur-ibilguen ertzak.

Abiapuntu hori kontuan hartuta, LAGen berriketako berrikuspenak elikatu dituen gidaleerroak bezala, bai eta *"antolamenduko kategoria eta azpikategoria bakoitzerako ezarritako eremuen mugaketan"* egin diren doikuntzak ere – LAPak berak udal-plangintzarako esku hartzen du horretarako –, 0 alternatiba hori garatzeko honako aukera hauek proposatzen dira (1, 2A., 2b eta 3).

VIII.1.3.2 1. AUKERA

1. aukerak lehen doikuntzak egiten ditu eremuen mugaketan, eta BABES BEREZIKO kategorian sartzeko dituen naturagune babestuak eta natura-intereseko eremu determinatuak. GAINAZALEKO URAK BABESTEKO kategorian lehen aipatutako ubideen ertzak sartzeko ditu, eta INGURUMEN HOBEKUNTZA kategoria ezartzen du (eremu degradatuen eta ekosistemen hobekuntzaren azpikategorietan banatuta).

Aukera honek – Lurraldearen ingurumen-azterketatik abiatuta – Eremu berriak sartzeko ditu Balio Estrategiko Handiko Nekazaritza eta Abeltzaintza azpikategorian, bai eta ingurumen-hobekuntzako kategorian degradatutako baso-eremu batzuk eta trantsizioko landa-eremuko beste batzuk. Aldaketa honek ordea, lehen deskribatu dugun bezala, ez dakar inolako eragin murriztailerik hari lotutako erabilera-matrizean.

VIII.1.3.3 2A. AUKERA

2. alternatiba LAGetatik datozen irizpideak eta helburuak aplikatzeko borondatek sortu da, bai eta herritarren partaidetza-prozesutik eratorritakoetatik ere. Prozesu horrek nekazaritza eta abeltzaintzako auziari heltzen dio – Batez ere lurzoru agrologiko estrategikoak zaintzeari –, bai eta "baso-aprobetxamenduak bere patroiak nabarmen aldatzea komenigarritzat jotzen duenari ere, hazkunde azkarreko espezieen nagusitasuna murriztuz", lehen aipatu dugun bezala.

Lehenengo helburua 2A alternatiban garatzen da. Horretarako, talde teknikoaren analisi-zerbitzuez gain, EHNE & Gaindegia egindako landa-lanaren material georeferentziatuak erabili dira.

Azterlan honetan, nekazaritza-erabilerarako egoki kontsideratutako eta Nekazaritza eta Basozaintzako LAPetik datorren Balio Estrategiko Handiko kategorian ez dauden lursail batzuen balorazioa aurkitzen dugu. Horrez gain, azterlan berean udalerriko gaur egungo ustiategi agrologikoak identifikatzen dira. Gure ustez, aldagai hori funtsezkoa da kategoria horretan banaketa bat ezartzeko, eta honela banatuko dugu. **"Ohiko" Balio Estrategiko handia**, nekazaritza eta abeltzaintzaren ikuspegitik estrategikotzat jotzen diren eremuak eta **"BaratzEkintza" Balio Estrategiko Handia** deiturikoa gune hauek barne hartuko dituen – egungo ustiaketa agrologikoak - alegia. Balio Estrategiko honek, beraz, "Gaur egun aktibatuta" dauden lurzoruen azken aldagai hori sartzen du, lurzoru horiei lotutako balizko erabilerak katalizatzeko eta indartzeko.

Azpikategorietan (BEH arrunta eta "BaratzEkintza" BEH) debekatuta dago baso-erabilera, ingurune fisikoaren erabilera-matrizean halakotzat agertzen diren guztiez gain. Eta "Baratzekintza" BEH, araudia lurraldeari egokituz, Lurralde Antolamenduaren Jarraibideek zehazten duten bezala, baratzezaintza eta frutagintza erabilera mesedegarritzat jotzen dugu, eta abeltzaintza erabilera onargarritzat, tokiko inpaktuaren adierazpenarekin.

VIII.1.3.4 2B. AUKERA

2b alternatibak bigarren helburua garatzen du – Hazkunde azkarreko espezieen nagusitasuna murriztea – **Baso**-kategoriarekin alderatuta. Aukera honek baso-lurzoruak Ingurumenaren Hobekuntza kategorian kalifikatzea proposatzen du, bi ikuspegitatik. Lehenengo, ikusmen-arroen garapenean, Errigoitiko ia baso-erabilera guztiei eragiten baitie (Urdaibaiko EKZPtik kanpo). Horiek 2. balioan kokatzen dira, paisaia-balio baxukoa (Errigoitiko arroa) eta oso txikikoa (Morgako arroa), eta, kasu horretan, biak berreskuratu edo hobetu daitezke ingurumenaren aldetik.

III.9 PAISAJE¹⁸

El paisaje en Errigoiti, está dominado por la sucesión de masas forestales sobre un relieve alomado en el que aparecen dispersos gran cantidad de caseríos reformados y viviendas unifamiliares de estilo rural y pequeños núcleos con carácter propio. No se observa apenas ganado ni grandes extensiones de cultivos agrícolas, por lo que se percibe como una gran urbanización residencial enclavada en bosques.

La Cartografía de Paisaje de la CAPV (1990) y su estudio de valoración (1993) elaboraron delimitación de las cuencas visuales de la CAPV. Se trata de áreas relativamente homogéneas utilizando criterios de visibilidad que guardan entre sí una relación recíproca de intervisibilidad.

El territorio de Errigoiti se distribuye en 6 cuencas-visuales (figura 12):

Tabla 9: Características de las cuencas visuales en las que se encuentra el término municipal de Errigoiti

Cuenca visual	Valor paisajístico	Cotidianidad	CPSS*	Superficie (ha)	% cuenca
Arrieta	2 – bajo	cotidiano	no	15,4	1,1
Sollube	1 – muy bajo	cotidiano	no	404,4	23,1
Errigoiti	2 – bajo	cotidiano	no	577,0	81,0

¹⁸ IKT SL & Paisaia, 2005. Catálogo de Paisajes Singulares y Sobresalientes de la CAPV. Anteproyecto. Gobierno Vasco.

Cuenca visual	Valor paisajístico	Cotidianidad	CPSS*	Superficie (ha)	% cuenca
Morga	1 – muy bajo	cotidiano	no	432,4	33,0
Mundaka	4 – alto	muy cotidiano	sí	132,5	2,4
Gernika-Lumo	1 – muy bajo	muy cotidiano	no	92,8	2,1

*CPSS: Catálogo de Paisajes Singulares y Sobresalientes de la CAPV.

La cotidianidad, se refiere al hecho de que estas cuencas resultan visibles o muy visibles desde los núcleos de población y de actividad económica y desde las vías de comunicación.

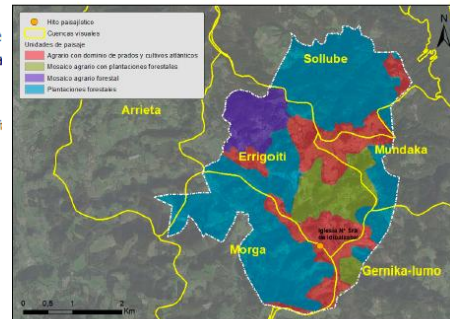
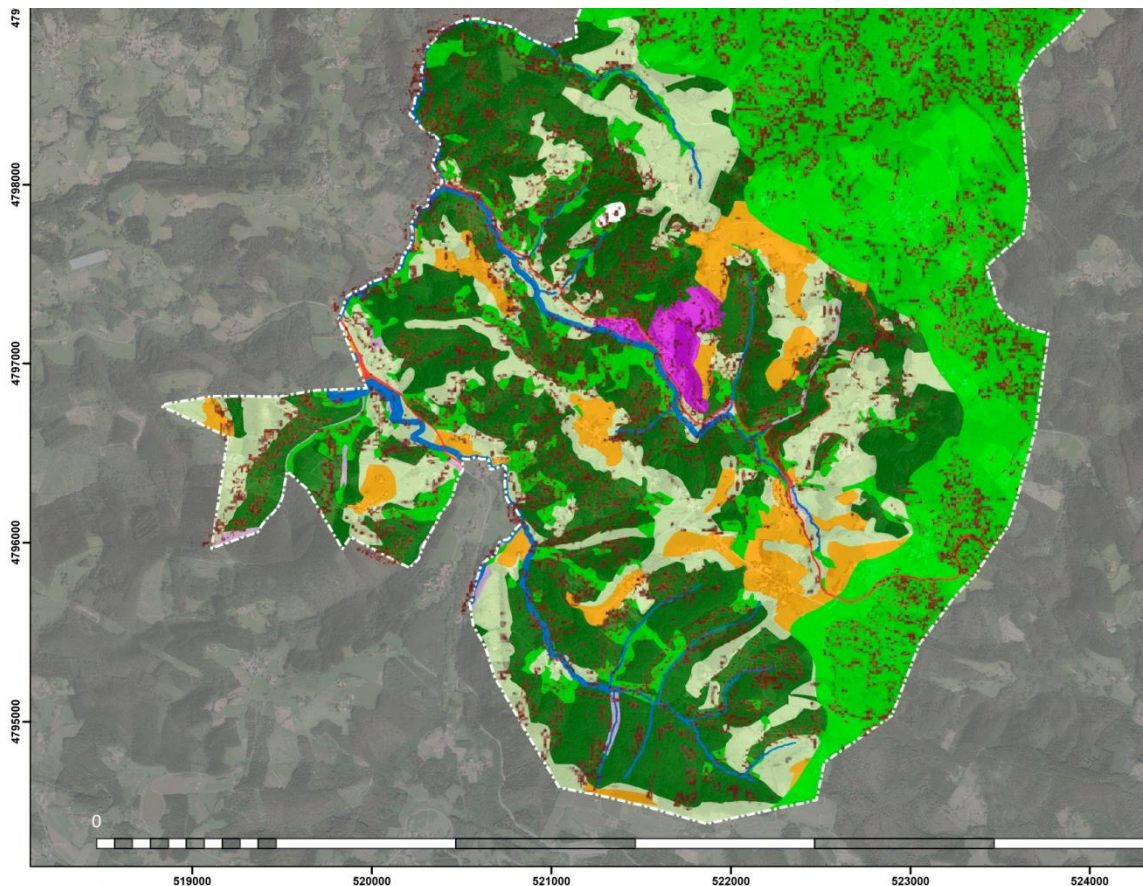

Figura 12: Elementos del paisaje de Errigoiti.

Bigarren optika baso-eremuen higagarritasunarena da, hurrengo grafikoan ikus daitekeen bezala (baso-eremu berde ilunen gaineko puntu gorriak), ia osorik higagarritasun handiko eremuetan, eta, beraz, horien ingurumen-hobekuntza behar izan dezaketenetan.

Alternatiba honetan, beraz, bi optiken ingurumen-justifikazioarekin, eta bi azpikategoriatan bereiztea ezinezkoa denez (baso-erabilera ia osoa baldintzatzaile horien eraginpean baitago), eremu horiek ingurumen-hobekuntza gisa kalifikatuko lirateke: **EKOSISTEMEN HOBKUNTZA**.

Aurreko kapituluetan nabarmendu eta jasotako helburu eta irizpideei ekiteko asmo sendoa basoen erabilerarako anbizio handiko aukera honetan islatzen da, baina, zalantzarik gabe, beti ulertu behar da antolamendu-horizontetzat, eta haren garapena beti emango litzaiekeela bertan ematen diren kudeaketa-erabakiei.

VIII.1.3.5 3. AUKERA

3. Alternatibak 2A eta 2B Alternatibak batuko lituzke, biak haien artean osagarri izanik. Laburbilduz, Alternatiba honek helburu bikoitza izango luke: hazkunde azkarreko espezieak murrizteko ibilbide-orri bat markatzea, Balio Estrategiko Handiko eremuak haziz (ikus erabileren matrizea) eta ondoriozko baso-eremuak Ingurumenaren Hobekuntza kategoriarera eramanez, 2B Aukeran azaldu den bezala.

Azkenik, gogoratu behar da Alternatiba honen atzean daudela LAGen azken berrikuspean azaldutako eta berraztertutako helburuak eta herritarrek partaidetza-prozesuan egindako ekarpen ez arbuigarria; izan ere, helburu orokorren tailerrean "pinuaren edo eukaliptoaren baso-kudeaketa motzagoa murriztea" ezarri zuen lehenengo eta estrategikotzat (batez bestekoa laukoiztuz).

VIII.2. HIRI-INGURUNEA ANTOLATZEKO AUKERAK

Lehen aipatu bezala, proposatutako alternatibak dokumentu honetan, "0 alternatiba" gisa izendatu den indarreko plangintzatik abiatzen dira. Abiapuntu horretatik hasita, eta hirigintza-aren ondoriozko arazoak ezartzen dituzten baldintzatzaileak kontuan hartuta, egungo ereduaren aldaeretatik eredu trinkoago baten aldeko estrategia-aldaetara doazen hainbat aukera proposatzen dira.

Proposatutako ereduaren bereizi egin behar dira, batetik, gaur egun landa-lurzoruetan dauden eta hiri-lurzoru edo lurzoru urbanizagarri gisa sailkatuta dauden etxebizitzak kopurua, eta, bestetik, zuzkidura-jarduketan eta hiri-lurzoruan lehendik dauden bizitegi-eraikinak birgaitzeko, ordeztzeko, eraberritzeko edo azpizatzeko eragiketen ondoriozko etxebizitzak.

Alde horretatik, eta kontuan hartuta bizitegi-izaerako etxebizitza handitzat jotzen diren etxebizitzak, LAGen araudian bizitegi-kuantifikazioari buruz jasotako jarraibideen arabera, honako taula hau lortu da:

	0 Alternatiba	1 Alternatiba	2 Alternatiba	3 Alternatiba	4 Alternatiba
LA VILLA	46	46	38	0	24
URIA	5	5	5	0	6
ELIZALDE	12	6	6	0	0
URIA-ELIZALDE	63	57	49	0	30
OLABARRI	28	27	41	0	40
TOTAL	91	84	90	0	70

Hala ere, koadro horrek ez du islatzen udalerriaren bizitegi-ahalmenari buruzko errealitatea, dentsifikazio-jarduketak sartu behar baitira bertan. Jarduketa horiek Uriako hirigune historikoan zentratuko dira; bertan, zuzkidura-jarduketak, etxebizitza-zatiketak eta erabilera-aldaketak baimentzea planteatzen da. Horrek etxebizitzaren gehikuntza handia ekarriko du, honako arrazoi hauengatik:

- Lehenik eta behin, lehendik dauden orubeetan eraikigarritasuna handitu liteke, dentsitate handiagoa lortuz lurzatiaren okupazioari eta eraikuntza-profilari dagokienez (katastroko datuen azterketatik ondorioztatzen da egungo lursail askok indarrean dauden Arau Subsidiarioek esleitutakoa (1m²/m²) baino eraikigarritasun handiagoa dutela). Era berean, ganbararik izanez gero, altxatzeak baimenduko dira, eta lehendik dauden lursailak osatu, okupazioa handituz. (Une honetan, proposamen pribatuak daude horretarako)
- Bigarrenik, gaur egun hirigunean dauden etxebizitzaren tipologia azalera handikoa da, eta kasu batzuetan 400m²/etxebizitza izatera iristen dira eraikinak; beraz, logikoa da balizko zatiketetan pentsatzea.
- Eta, azkenik, behe-solairuan trastelekuak edo haurtzaindegia erabiltzeko aukera dago, eta horiek aldatu egin daitezke, alde batetik kalerako eta bestetik lorategia duen atzealderako.

Azken batean, onarpenerako dokumentuak jasoko du zehatz-mehatz alderdi horiei buruzko aurretiazko azterketaren emaitza, baina ezinbestekoa da neurri-sorta horren ondorioa izatea, lortu nahi den antolamendua benetan ulertzeko; izan ere, Uriako herrigunearentzat nabarmen handituko da etxebizitza-kopurua kuantifikazio-taulan azaldutakoaren aldean.

VIII.2.1 "0" AUKERA. EGUNGO EGOERA

1989an onartu ziren indarreko Arau Subsidiarioetan jasotzen den egungo egoera 91 etxebizitzakoa da, oraindik garatu gabe. 0 hautabideak proposamen hau jasotzen du, funtsean familia bakarreko eta bi familiako etxebizitzaz osatua, lurzoruaren kontsumo handia eta sakabanatutako hiri-eredua ezaugarri dituen.

Hiriguneen pisu espezifikoari dagokionez, Uria eta Olabarria bereizten dira. Horietan, lehenengoa indartu egin da bizitegi-eskaintzari dagokionez, eta tipologia trinkoagoa du, 10 etxebizitza baino gehiago dituzten eta zuzkidura-proposamen handia duten zenbait eraikin kolektiborekin.

Jarduera ekonomikoetarako 0 alternatibak, "Malluki" sektorean, industria-lurzoru gisa kalifikatutako 25.000 m² (t) inguru jasotzen ditu.

VIII.2.2 "1" AUKERA

1. alternatibak lurzoruaren sailkapen hori berrantolatzen du, lurzoruaren okupazioa murrizteko, etxebizitza-tipologia aldaketa bidez, etxebizitza bakoitzeko batez besteko azalera murriztuz.

Urian hirigune trinkoagoa proposatzen du, "La Villa" sektore urbanizagarriaren zati bat desklasifikatuz, hegoaldean dauden bizitegi-erabilera sakabanatuenak eta dentsitate txikiene-koak eta hirigune historikoaren mendebaldean dagoen zuzkidura-lurzatia kenduz, hegoaldean hazkunde neurritsuagoa izateko, egungo plangintzan aurreikusitako zuzkidura-lurzatiarekin batera.

Olabarriren kasuan, kendu egiten dira UAO III eremuko bizitegi-eraikinak, zeinak ekialdeko hegalean baitaude, baso-lurretan eta malda aurreikusia baitute, eta, horren ordeztu, eraikin trinko bat planteatzen da dauden kirol-zuzkiduretatik gertu (frontoia eta futbol-zelaia).

Tipologiari dagokionez, Uria eta Olabarria bereizten dira. Lehenengo kasuan, eraikuntza kolektiboak eta dentsitate txikiak daude, eta, bigarrenen, oso dentsitate txikiak etxebizitzak. Hori bizitegi-kuantifikazioaren zenbaketa orokorrean islatzen da, bertan etxebizitzakopurua soilik agertzen da eta ez okupatutako azalera eta esleitutako eraikigarritasuna.

Elizalde auzoak ere antolamendu proposamen berari eusten dio.

1. alternatibak proposatzen du jarduera ekonomikoetarako Malluki sektoreko lurzoruak deskasifikatzea, bere azaleraren 2/3 baino gehixeago, eta, horrela, zati txiki bat etorkizuneko garapenetarako uztea.

VIII.2.3 "2". AUKERA

2. alternatibak egungo Arau Subsidiarioetako lurzoruaren sailkapena berrantolatzen du, lurzoruaren okupazioa 1. alternatibaren baino gehiago murriztuz, hori guztia etxebizitza-tipologia aldaketaren bidez eta etxebizitzaren batez besteko azalera murriztuz.

Alternatiba horrek herrigune trinkoagoa proposatzen du Urian, "La Villa" sektorearen zatirik handiena deskasifikatuz eta tipologia kolektiboko hiru eraikin soilik mantenduz udalerraren erdigunerako sarbidearen ondoan.

Olabarrin ere, landa eremua izanda hiri lurzoru gisa sailkatutako lurzoru deskasifikatzea erabaki da. Kasu horretan, UAO III eremuaren ia azalera osoa deskasifikatu da; egindako eraikin bakarra eta sarbidea duen alboko orubea baino ez dira mantendu.

Horren ordeztu, tipologia kolektiboko bi eraikin trinkoak gaur egun kirol-zuzkiduratzat kalifikatutako lurzorian biltzen dira, eta, horrela, espazio publiko berri bat sortzen da, non auzoaren bizitza soziala ardatz izan litekeen.

Pisu espezifikoki dagokionez, Uriak tipologia kolektiboko bizitegi-eraikinak izango lituzke, eta, beraz, dentsitate handiagokoak, eta Olabarrin bere eskaintzaren parte bat trinkotu luke, dentsitate txikiarekin nahastuta. Horrela, Uriaren nukleoa dentsifikatzen da, hiri trinkoaren ideia hurbilduz, Olabarrin hirigune txiki bat izaten jarraituko lukeen bitartean, sakabanatutako dentsitate txikiak eraikinez inguratuta.

Elizalde auzoak antolaketa proposamenari eusten dio.

2. alternatibak jarduera ekonomikoetarako, 1. alternatiba gisa, proposatzen du Mallukiko lurzoruak deskasifikatzea, bere azaleraren 2/3 baino pixka bat gehiagon, eta, horrela, zati txiki bat balizko garapenetarako uztea.

VIII.2.4 "3". AUKERA

3. alternatibak garapen nulua proposatzen du, bai etxebizitzaren eta ekipamenduen arloan, bai jarduera ekonomikoen arloan.

VIII.2.5 "4". AUKERA

4. alternatibak egungo Arau Subsidiarioetako lurzorua sailkapena berrantolatzen du, lurzorua okupazioa murrizteko, etxebizitza-tipologia aldaketaren bidez eta etxebizitzaren batez besteko azalera murriztuz.

Alternatiba horrek herrigune trinkoagoa proposatzen du Urian, "La Villa" sektorearen zatirik handiena desklasifikatuz, hirigune historikoaren mendebaldera kokatutako lurak lurzoru urbanizagarri gisa sailkatzeari eutsiz eta hiru bizitegi-eraikin trinko eta zuzkidura eraikin bat eginez.

Olabarriaren kasuan, UAO III eremuaren zati bat eta Olabarri II eremuaren beste bat desklasifikatu dira. UAO III unitatean, egindako eraikin bakarra eta ibilgailuentzako sarbidea duen alboan dagoen orubea baino ez dira mantenduko, eta Olabarri I eta II unitateetan, berriz, Eskolak, Bekobaso, UE3 eremuetan eraikuntza planifikatu eta exekutatu gabeak.

Aldi berean, hainbat eraikin biltzen dira gaur egun kirol-zuzkidurak dauden lekuan kokatutako espazio publikoaren inguruan, eta jarduera ekonomikoetarako lurzati bat sartzen da planteatzen den sektore urbanizagarriaren hegoaldeko muturrean nekazaritzako eta abeltzaintzako produktuak eraldatzeko.

Pisu espezifikoki dagokionez, aurreko hautabidean bezala, Uriak tipologia kolektiboko bizitegi-eraikinak izango lituzke, eta, beraz, dentsitate handiagokoak, eta Olabarrik bere eskaintza trinkoaren zati bat dentsitate txikiarekin nahastuko luke. Horrela, Uriaren nukleoa dentsifikatzen da hiri trinkoaren ideira hurbilduz, eta Olabarrik hirigune txiki bat izaten jarraituko lukeen bitartean, sakabanatutako dentsitate txikiko eraikinez inguratua.

Alternatiba honek, lurzoruen okupazioa ahalik gehien murrizteko ahaleginean, Malluki jarduera ekonomikoetako lurzoruen desklasifikatze osoa proposatzen du.

VIII.3. LANDA-GUNEA

Maddalen eta Metxikako landa-guneek plan bereziak dituzte garatuta, eta ez da beste aukerarik aurreikusten gunen horietarako, bertan azaldutakoaz gain.

Metxikaren kasuan, Lurralde Garapeneko Direktzio Orokorak egindako txostenaren arabera, Bizkaiko landa-guneen inbentarioan oinarrituta, dauden eraikinetatik 8 soilik zenbatu behar dira baserri gisa, eta, beraz, eraikuntza-ahalmena kontsumitu egin da.

	0 Alternatiba	1 Alternatiba	2 Alternatiba
METXIKA	4	-	-
MADALEN	3	-	3
TOTAL	6	0	3

IX. ERANSKINAK**IX.1. 1 ERANSKINA. INGURUMEN TRAMITAZIOA****IX.1.1 HASIERAKO DOKUMENTU ESTRATEGIKOA. PLAN OROKORRAREN ZIRRIBORROA**

Goian aipatutako bi dokumentuak 2019ko irailean idatzi eta sinatu ziren.

Lurralde Garapeneko Foru Zuzendaritza Nagusiak, 2020ko otsailaren 5ean, Errigoitiko HAPOren Ohiko Ingurumen Ebaluazio Estrategikoa hasteko eskaera igorri zion Iraunkortasuna eta Ingurune Naturala Zaintzeko Departamentuari. Eskaera horretan, bi udal-dokumentuez gain, Lurralde Garapeneko Zuzendaritza Nagusiaren txosten tekniko bat ere jaso zen, Plan Orokorrari buruzko hirigintza-gomendio batzuk jasotzen zituen.

Izapidetze-prozesua hasi zenean, indarrean zeuden, Ingurumen Ebaluazioari buruzko 21/2003 Legea eta Euskal Autonomia Erkidegoko ingurumena babesteko 3/1998 Lege Orokorra ez ezik, Euskal Autonomia Erkidegoan planen eta programen ingurumen-ebaluazio estrategikoa egiteko prozedura arautzen duen 211/2012 Dekretua ere. Horren arabera, ingurumen-ebaluazioaren hasierako dokumentua Planaren txosten-zirriborro batekin batera bidali zen, Aurrerapenaren aurretik, eta, erantzun gisa, Jasangarritasun eta Ingurune Naturaleko Departamentutik Irismeneko Dokumentua lortu zen, 2020ko maiatzaren 20ko Foru Aginduaren bidez onartua.

Geroago, martxoaren 24ko 46/2020 Dekretua onartu zen, lurralde-antolamenduko planak eta plangintza-tresnak onartzeko prozedurak arautzen dituen (EHAA, 2020/03/31). Dekretu horren xedea zera da, aldi berean izapidetzea prozesu, administrazio eta txosten sektorialen izapide eta epe desberdinak, kasu honetan, plangintza orokorraren berrikuspena onartzean sortzen direnak.

Indarrean sartzen denetik aurrera – aipatutako Dekretuaren 26. eta 27. artikuluen arabera –, irismen-dokumentuaren lorpena aurrerapenaren izapidetzera bideratzen da. Aurrerapen hori hirigintza-dokumentua izango da, eta planeko ingurumen-ebaluazio estrategikoaren prozedura hasteko eskaera eta hasierako dokumentua erantsiko zaizkio. Gauzak horrela, Ingurumen Azterlan Estrategikoa, hasierako onspena jasoko duen Planaren dokumentuarekin batera idatzi beharko da (eta ez aurrerapenarekin batera, 2012ko Dekretuan bezala).

Horrekin esan nahi da, irismen-dokumentua lortu ondoren, Errigoitiko HAPOren Aurrerapen honek ez duela hasierako dokumentua erantsiko, irismen-dokumentua aurkeztu eta igortzea lortu baitzuen, ezta IAEa ere, hasierako onspena emango zaion Planaren dokumentuari erantsiko baitzaio.

Hala ere, idazketa-taldearen esku dagoenez irismen-dokumentua, atal bat sartu dugu, adierazteko nola hartu diren kontuan irismen-dokumentuaren alderdi garrantzitsuenak aurrerapena idazterakoan nola hartu diren kontutan.

IX.1.2 IRISMEN DOKUMENTUA

2020ko ekainaren 3an, Errigoitiko Udalak Bizkaiko Foru Aldundiko Iraunkortasuna eta Ingurune Naturala Zaintzeko Sailaren jakinarazpena jaso zuen, Foru Diputatuaren foru agindu baten bidez, zeinaren bidez ebazten baita Errigoitiko Plan Orokorren Ingurumen Azterlan Estrategikoaren irismen-dokumentua egitea.

Dokumentu horrek, Plan Orokorreko alternatibak ingurumenaren aldetik aztertu ondoren, proposamen eta gomendio batzuk jasotzen ditu, egoitzaren eskaintza, baliabideak, ingurumenaren aldetik garrantzitsuak diren eremuak, azpiegitura-sareak eta abar zehazteko. Horiek guztiak Ingurumen Azterlan Estrategikoan jaso beharko dira espezifikoki, nahiz eta Aurrerapen honetan ere jaso diren.

IX.1.3 IRISMEN-DOKUMENTUA AURRERAPENEAN INTEGRATZEARI BURUZKO AIPAMENA

Bizitegi-eskaintzak, ingurumena ahalik eta gehien babesteko helburuarekin koordinatu behar den funtsezko erabaki gisa, aurreko plangintzatik eta, batez ere, horren kudeaketa baldintzetatik eratorritako ondorioak ezartzen dituzten baldintzatzaileekin, lurzoru berriak okupatzeko estrategiak baztertu egin ditu, gaur egun hiri-lurzoru edo lurzoru urbanizagarri gisa sailkatutakoez haratago, eta, are gehiago, lurzoru horien nekazaritza- eta abeltzaintza-erabilaren aldeko desklasifikazioak planteatzen ditu.

Gainera, familia bakarreko eta bi familiako tipologia berriz aztertzea proposatzen da, eraikin bakoitzeko 4 etxebizitza edo gehiagoko eraikinen unitate trinkoago bihurtzeko, lurzoruaren aprobetxamendua optimizatuz eta okupazioa minimizatuz. Hori guztia Uriaren indartzearekin batera.

Estrategia horren ondorioz, aukera desberdinek lurzoruaren okupazioa ehuneko garrantzitsuetan murrizten dute, gutxienezkoa % 24koa izatetik anbizio handienekoa % 41era.

Bestalde, Mallukiko jarduera ekonomikoen eremua Irismenaren Dokumentuan berraztertu denez, partzialki indargabetu da bi aukeratan, eta guztira 4. aukeran, eta lurzoru ez urbanizagarri gisa sailkatu da.

Azkenik, aurrerapen honek ahalegin berezia egiten du proposatutako eremuen antolamendu-aukerek hiri-ingurunean eta lurzoru ez urbanizagarriaren kategorizazioan dituzten ondorioak xehetasunez aztertzeko. Azken horri dagokionez, Aurrerapenaren abiapuntua LAGak berrikusteko dokumentuak (2019) dakarren filosofiaren azterketa sakona da, lurzoru ez urbanizagarriaren kategorizazioa jasangarritasunetik proposatzeko, garapen jasangarriaren, azpiegitura berdearen sustapenaren eta lurzoruaren gaitasun agrologikoa mantentzearen eta bultzatzearen printzipioekin bat etorritik eta egokituta.